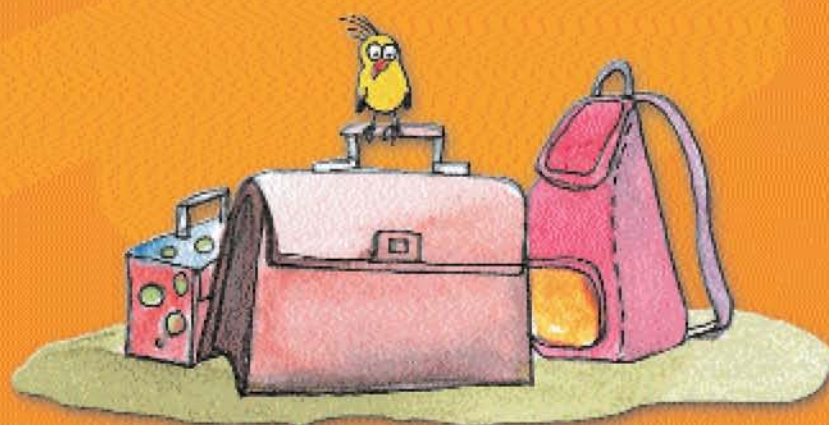

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Μιλώ και γράφω Ελληνικά

ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:
«ΕΝΤΑΞΗ ΤΣΙΓΓΑΝΟΠΑΙΔΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»

ΒΟΛΟΣ 2007

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Μιλώ και γράφω Ελληνικά

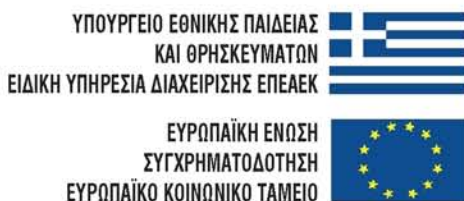
ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

«ΕΝΤΑΞΗ ΤΣΙΓΓΑΝΟΠΑΙΔΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ»

ΒΟΛΟΣ 2007

ΕΠΕΑΕΚ - Γ ΚΠΣ

Άξονας 1

Μέτρο 1.1

Ενέργεια 1.1.1

Προγράμματα ένταξης των παιδιών με πολιτισμικές και γλωσσικές ιδιαιτερότητες στο εκπαιδευτικό σύστημα

Πρόγραμμα:

«Ένταξη Τσιγγανοπαίδων στο Σχολείο»

Χρηματοδότηση:

Ευρωπαϊκή Ένωση - ΕΚΤ, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Φορέας Παρακολούθησης:

ΥΠΕΠΘ Ειδική Γραμματεία Π.Ο.Δ.Ε.,

Ειδική Γραμματέας: Ισμ. Κριάρη,

Διεύθυνση Γ' ΚΠΣ

Φορέας Υλοποίησης:

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Σχολή Επιστημών του Ανθρώπου, Αργοναυτών και Φιλελλήνων, 382 21 Βόλος
Website: www.roma.uth.gr

Επιστημονικός Υπεύθυνος:

Ναπολέων Μήτσος

Υπεύθυνος Υποέργου:

Δημήτριος Μπενέκος

Επιστημονική Επιμέλεια:

Ναπολέων Μήτσος, Δημήτριος Μπενέκος, Γεωργία Ανδρέου

Ομάδα Συγγραφής:

Γεωργία Ανδρέου, Ιωάννης Γαλαντόμος, Νικόλαος Καλυβάς, Ναπολέων Μήτσος, Δημήτριος Μπενέκος

Γλωσσική και Φιλολογική Επιμέλεια:

Ναπολέων Μήτσος, Δημήτριος Μπενέκος

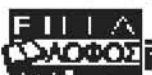
Σκίτσα:

Ιωάννα Δερβίση

ISBN: 978-960-6774-02-7

Εκδοτική Παραγωγή

ΕΠΙΤΑΛΟΦΟΣ Α.Ε.Ε.Ε.

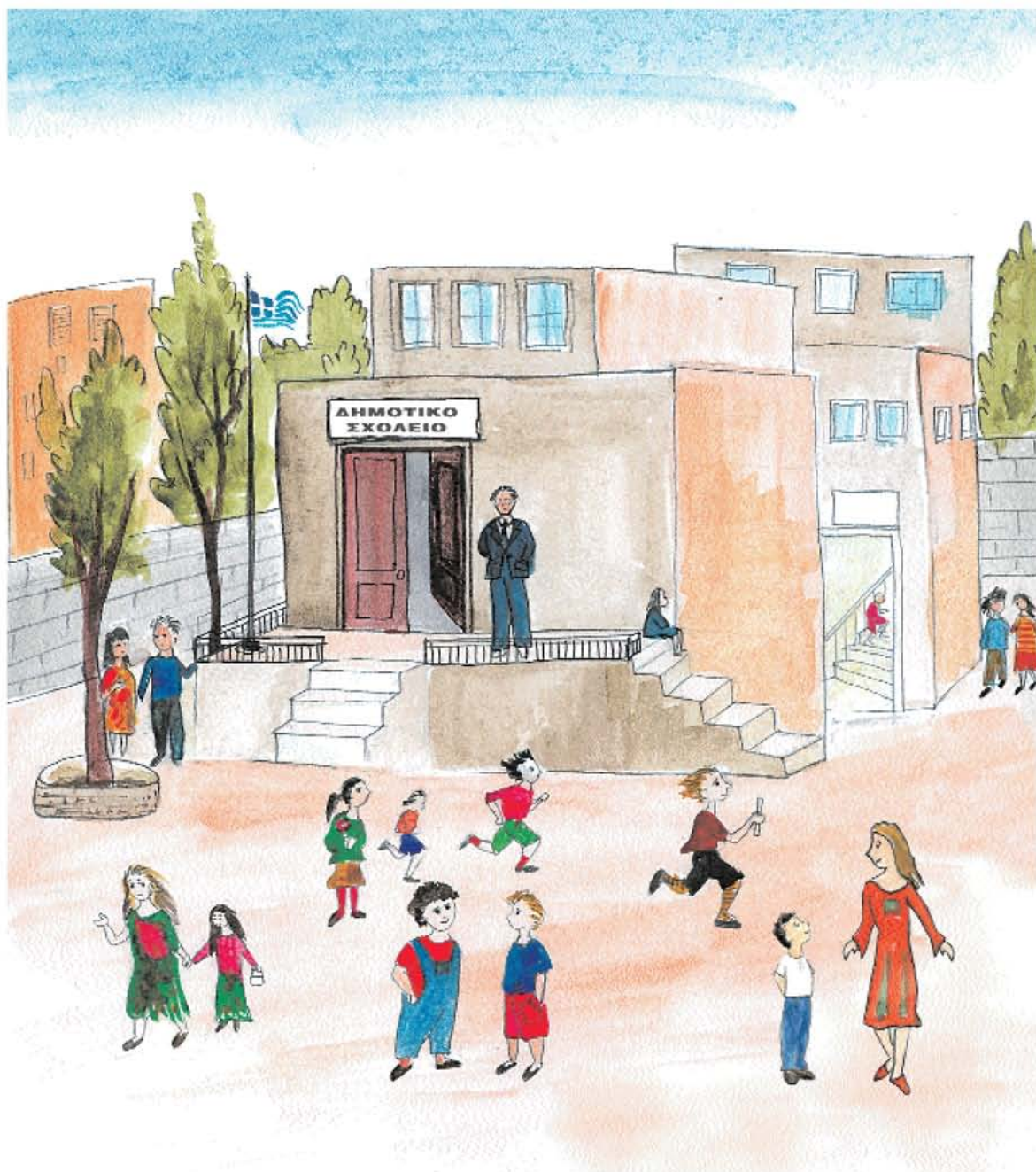
Αρδητας 12-15, 116 56 Αθήνα

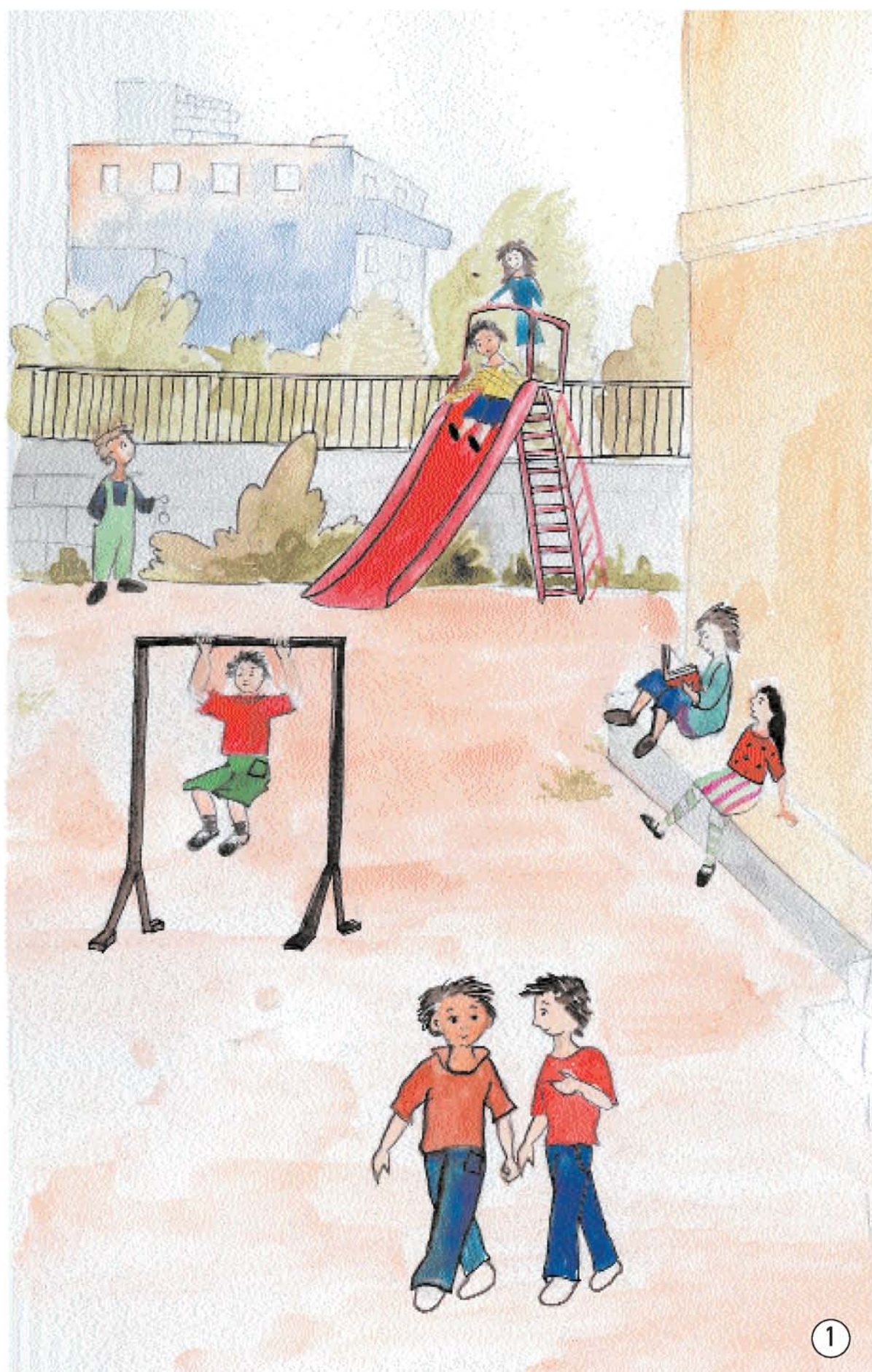
Τηλ.: 210.921.7513, 210.921.4220 - Fax: 210.923.7033

www.epitalofos.gr - e-mail: info@epitalofos.gr

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

Το σχολείο μου

Το σχολείο, μια μεγάλη παρέα

2

3

- Τι σου αρέσει να κάνεις στην αυλή του σχολείου, όταν έχει διάλειμμα;
- Γιατί τα παιδιά της τρίτης εικόνας δεν είναι στο σχολείο;
- Τι κάνεις όταν τελειώσεις το σχολείο και επιστρέφεις στο σπίτι σου;

Ένα σακούλι γράμματα

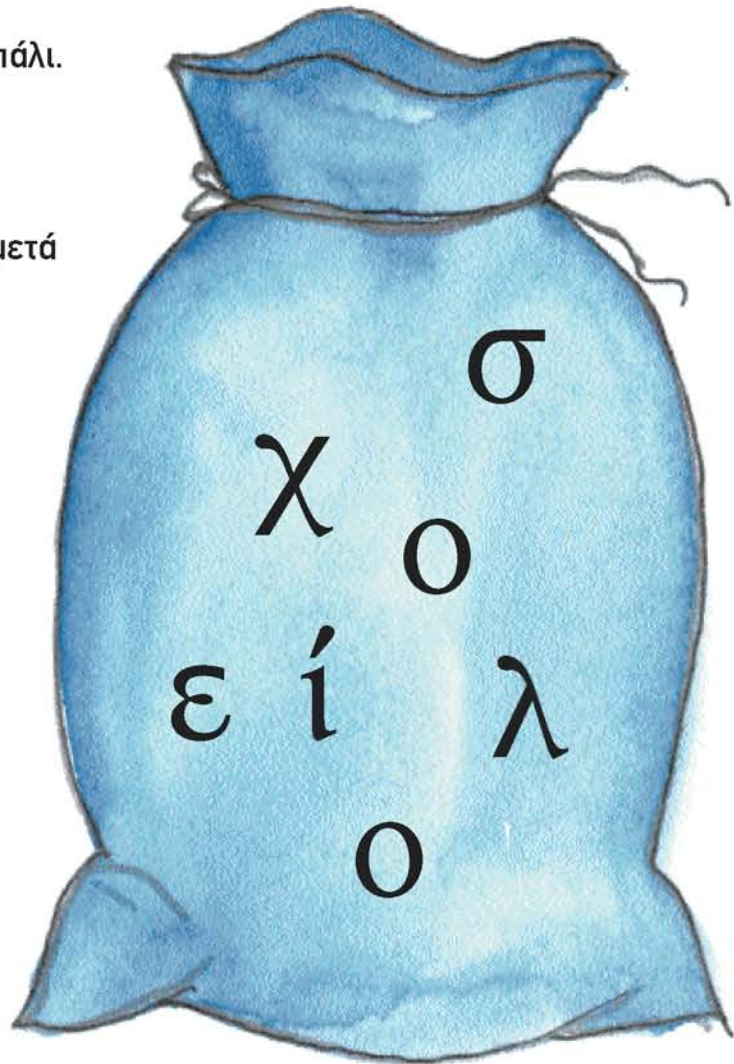
Τα γράμματα στριμώχτηκαν,
μαζεύτηκαν
και στο σακούλι μπλέχτηκαν.

Μπήκαν το **σίγμα** (σ) και το **χι** (χ)
το **όμικρον** (ο) παρέα,
το **λάμδα** (λ) το καμαρωτό,
το **έψιλον γιώτα** (ει) το διπλό
και για το τέλος,
στρογγυλό το **όμικρον** και πάλι.

Στήσαν έναν τρελό χορό
πιαστήκαν χέρι χέρι
μπήκαν μπροστά, μπήκαν μετά
τα καταφέραν μια χαρά.

Κάνανε κάτι αγαπητό,
που το γνωρίζουν όλοι.
Βρες, αν μπορείς,
ποιο είναι αυτό
το τόσο λατρευτό...

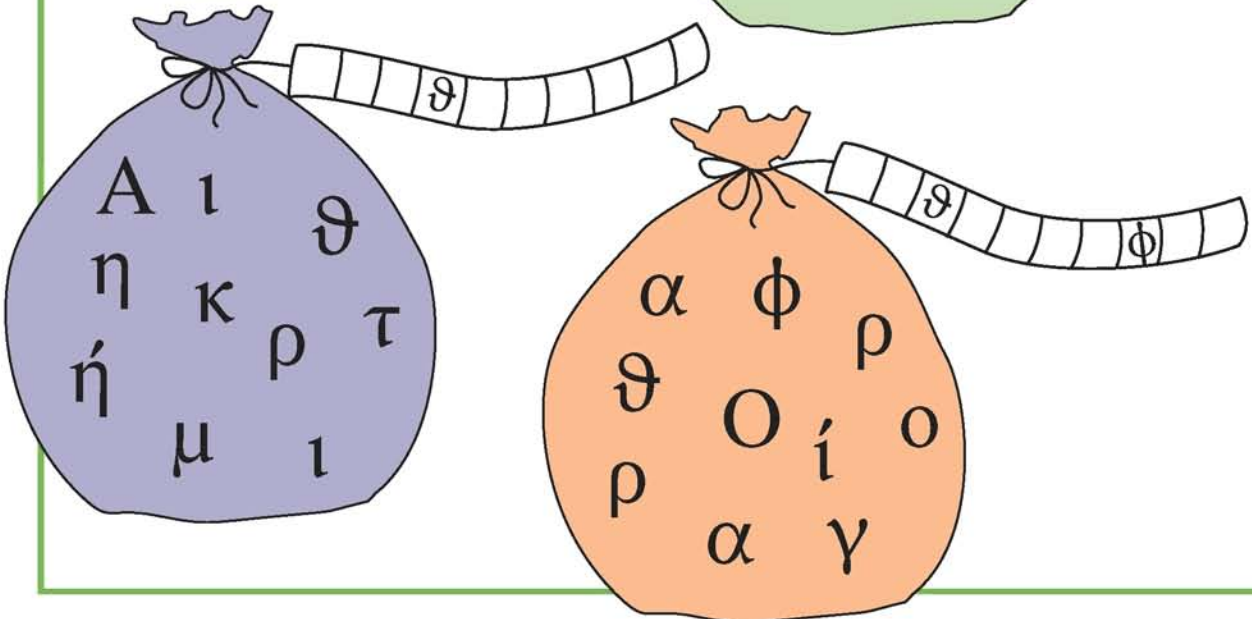
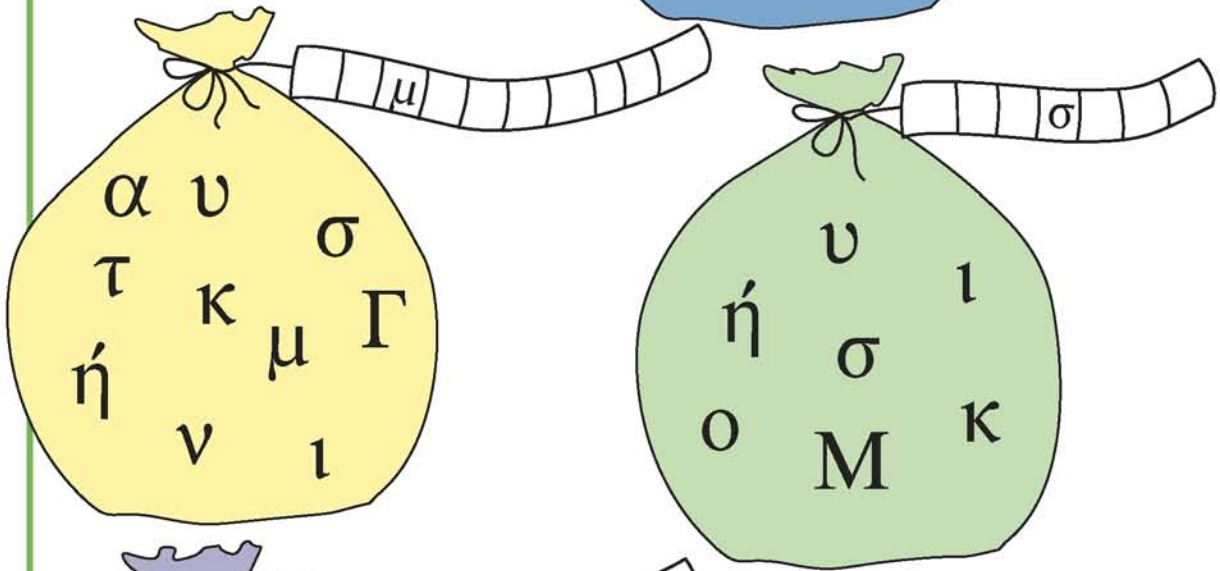
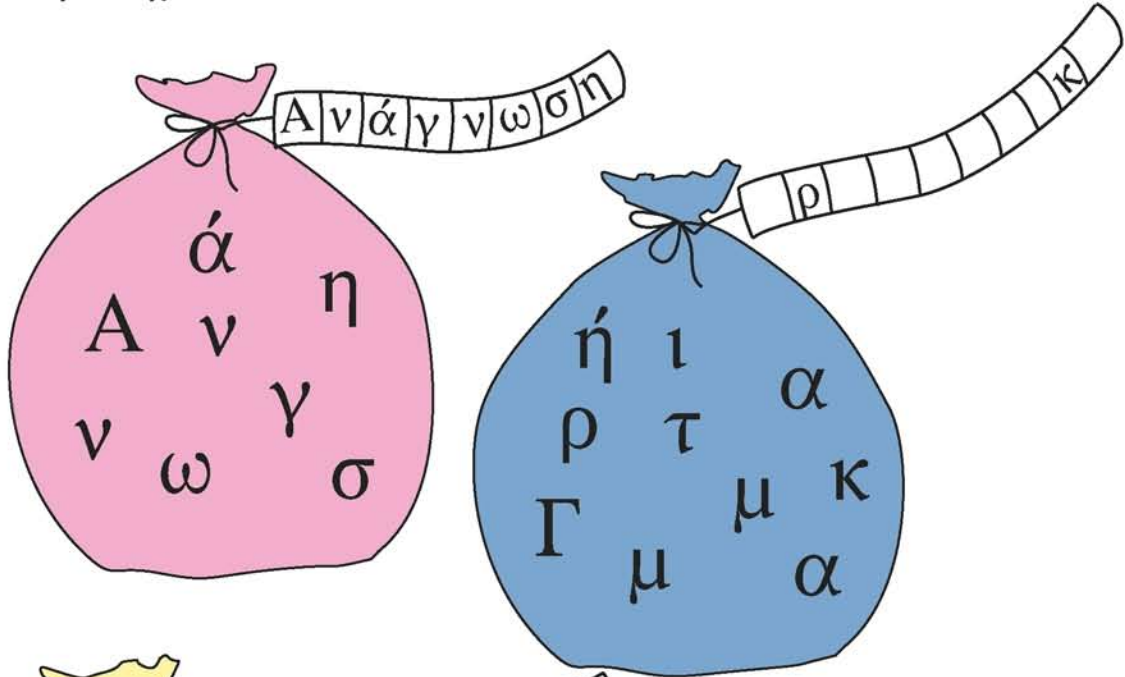

■ Μάντεψε ποια είναι η λέξη... του αινίγματος:

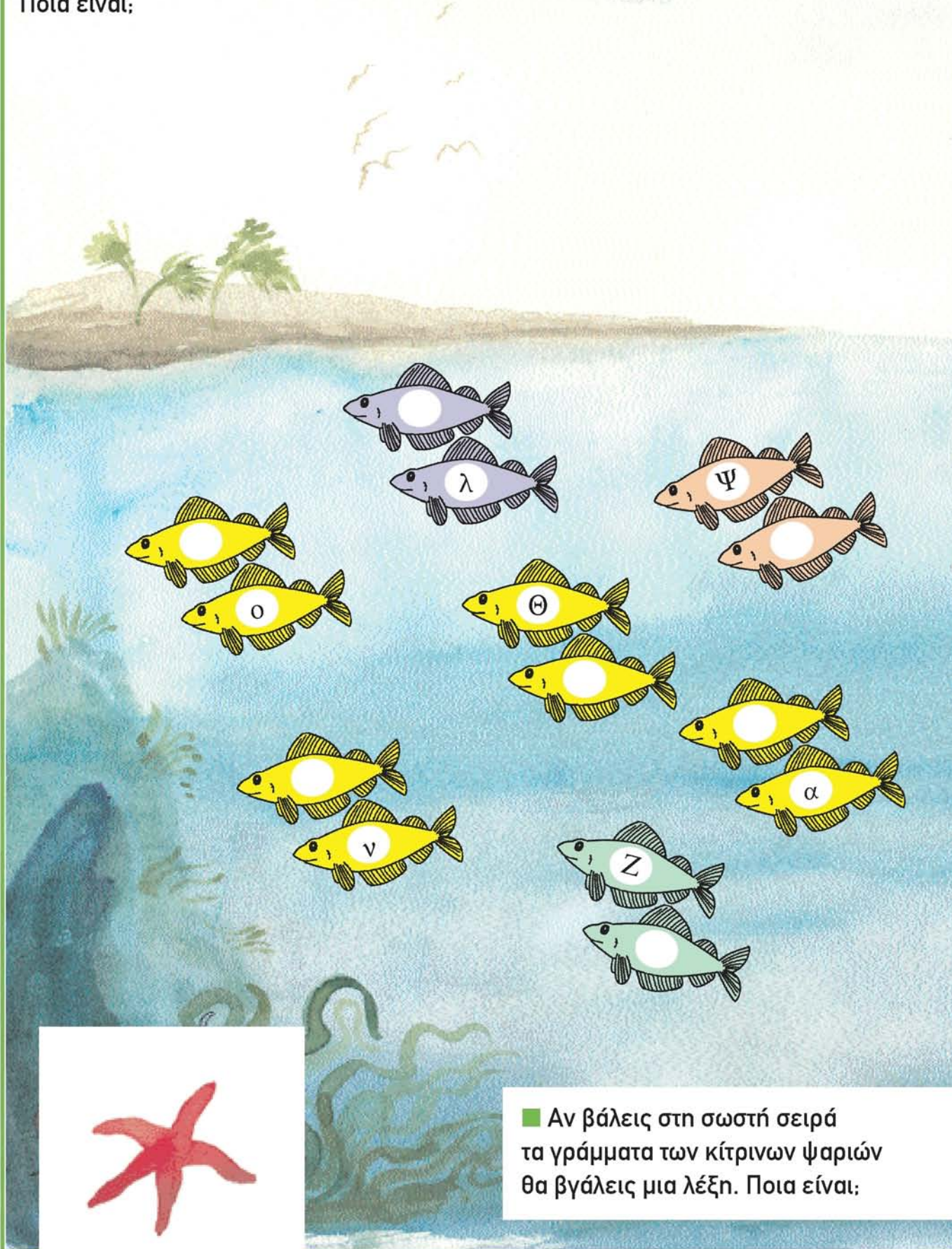
--	--	--	--	--	--	--

■ Μερικά μαθήματα του σχολείου είναι μπερδεμένα στα σακούλια. Προσπάθησε να βρεις ποια είναι και να τα γράψεις στη σωστή σειρά, όπως στο παράδειγμα:

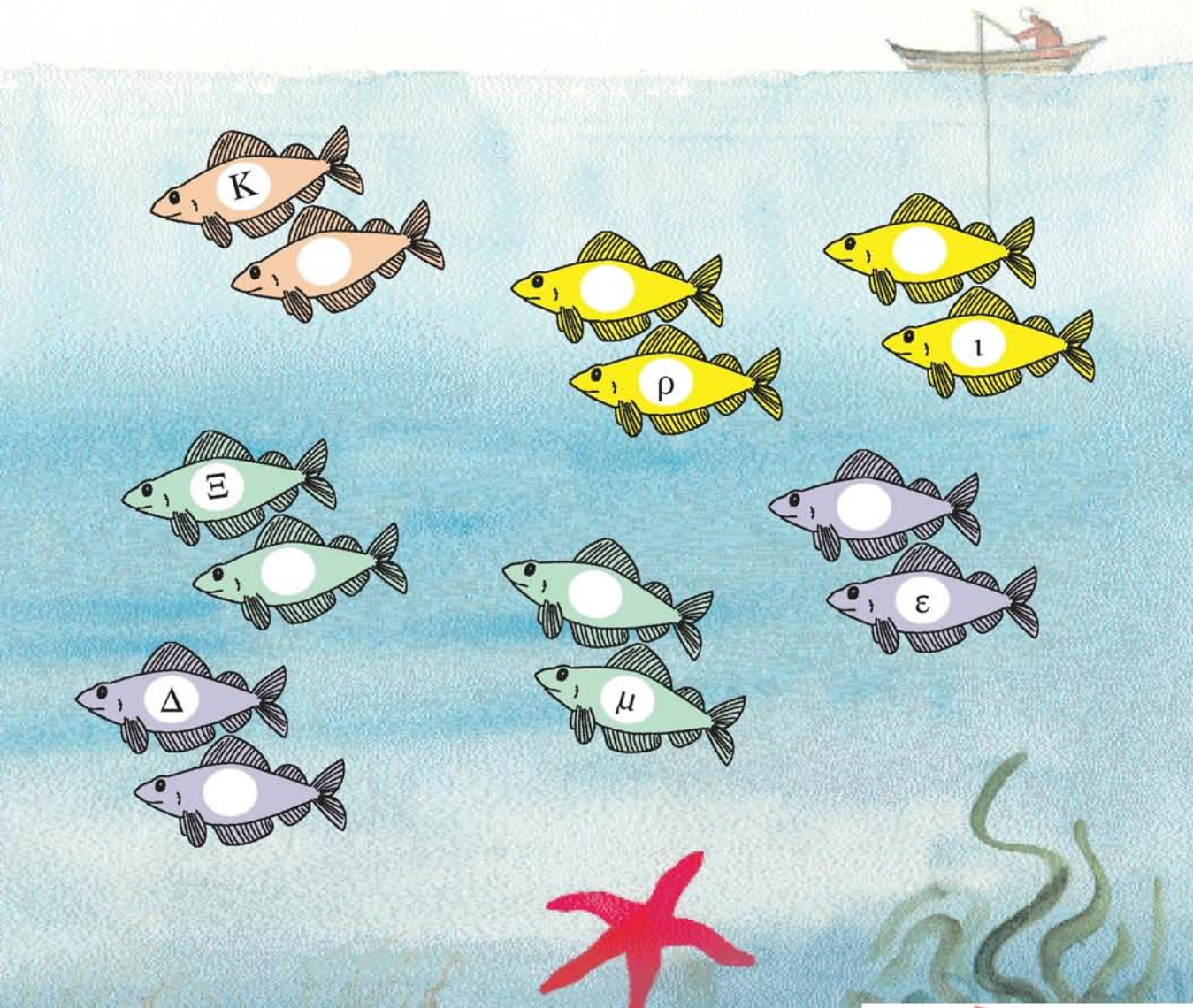
■ Τα ψάρια, όπως και τα γράμματα, πηγαίνουν δυο δυο.
Γράψε το κεφαλαίο ή το μικρό που λείπει στο κάθε ζευγάρι με τα ψάρια.
Ποια είναι;

■ Αν βάλεις στη σωστή σειρά τα γράμματα των κίτρινων ψαριών θα βγάλεις μια λέξη. Ποια είναι;

■ Στη θάλασσα δεν είναι όλα τα γράμματα του αλφαβήτου.
Γι' αυτό στον παρακάτω πίνακα να συμπληρώσεις τα γράμματα που λείπουν,
όπως στο παράδειγμα:

Β		Η		Σ		Υ		Χ	
θ	Γ		Π		τ		φ		ω

--	--	--	--	--	--

Μέσα στον πίνακα που ακολουθεί κάθε γράμμα αντιστοιχεί σ' έναν αριθμό.

A	1	I	9	P	17
B	2	K	10	Σ	18
Γ	3	Λ	11	T	19
Δ	4	M	12	Υ	20
E	5	N	13	Φ	21
Z	6	Ξ	14	X	22
H	7	O	15	Ψ	23
Θ	8	Π	16	Ω	24

Βρίσκω λέξεις και μαντεύω, γράμματα και αριθμούς μπερδεύω, την κρυμμένη λέξη βγάζω και στο νου μου μέσα βάζω.

■ Βρες τις κρυμμένες λέξεις συνδυάζοντας τα γράμματα με τους αριθμούς, όπως στο παράδειγμα:

1 10 15 20 24

18 22 15 11 5 9 15

16 9 13 1 10 1 18

10 20 11 9 10 5 9 15

18 22 15 11 9 10 15 18

19 17 15 22 15 13 15 12 15 18

Ε, τότε έρχομαι κι εγώ!

Ο Βαλάντης άρχισε να κάνει παρέα με την Ελευθερία. Ο Βαλάντης γελούσε πολύ με την καινούρια του φίλη, η οποία κάθε φορά του έλεγε ιστορίες με τον δικό της περίεργο τρόπο, που τον καταλάβαιναν μόνο αυτοί.

βουΒαβουλαβουντη
βουαβουσε
βουτη βουμπαβουλα
βουκι βουεβουλα βουνα
βουπαβουμε βουστο
βουσχοβουλειβουο

Βουθαβουρθω
βουσε
βουλιβουγο

Να σας πω το μυστικό;
Βγάλε το βου και διάβασε.
Η σειρά σου τώρα.

Μια ιστορία χωρίς λό...για

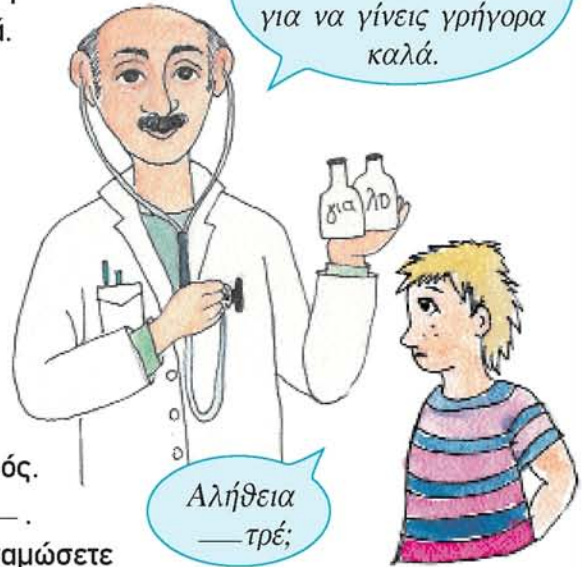
■ Στην ιστορία που ακολουθεί, λείπουν το **λο** και το **για**.
Για να τη διαβάσεις πρέπει να συμπληρώσεις το **λο** και το **για**, όπου πρέπει.

Ήταν μια φορά, μια ιστορία που δεν είχε η καημένη ούτε **λο** ούτε **για**.
Από τη λύπη της ό _____ αδυνατίζε, ώσπου στο τέ _____ ς έμοιαζε με μπα _____ νι
ξεφούσκωτο και ήταν _____ κλάματα.

- Να πας σε κανένα _____ τρό, της είπε ένας φί _____ ς της.
- Δεν πάω! Είπε η ιστορία. Η αρρώστια η δική μου είναι αλ _____ κοτη, δεν παίρνει _____ τρειά.
- Μα πρέπει _____ το κα _____ σου, επέμεινε ο φί _____ ς της.
- Δεν πάω, δεν πάω, πείσμωνσε η ιστορία.

Πες πες στό τέ _____ ς την κατάφερε.
Κάθισε στο σα _____ νι κι όταν ήρθε η σειρά της ο _____ τρός την έβαλε να πλα _____ σει σε ένα κρεβάτι χαμη _____ .

- Έχω πονοκέφα _____ .
- Δεν είναι τίποτα το σοβαρό, είπε ο _____ τρός. Μόνο που πρέπει να παχύνετε δίκως άλ _____ . Πρέπει και να κα _____ τρώτε _____ να δυναμώσετε και μάλιστα φαγητά με βιταμίνες με **λο** και **για**.
Δηλαδή κοτόπου _____ , γα _____ πούλα, ριζόγα _____ , ένα μή _____ την ημέρα, _____ ρμάδες, _____ ούρτι, μη _____ πιτες και με _____ μακάρονα.
- Φάρμακα θα πάρω, _____ τρέ;
- Θα σου δώσω βιταμίνες. Κάθε μέρα θα πίνεις μία κουταλιά βιταμίνη **λο** και μία **για**.
- Ευχαριστώ _____ τις συμβουλές σας, τον αποχαιρέτησε η ιστορία και έλαμπε ο _____ κληρη με το γλυκό της χαμόγε _____ .

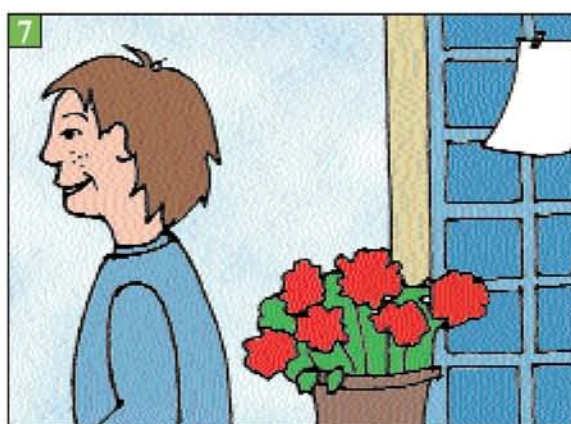
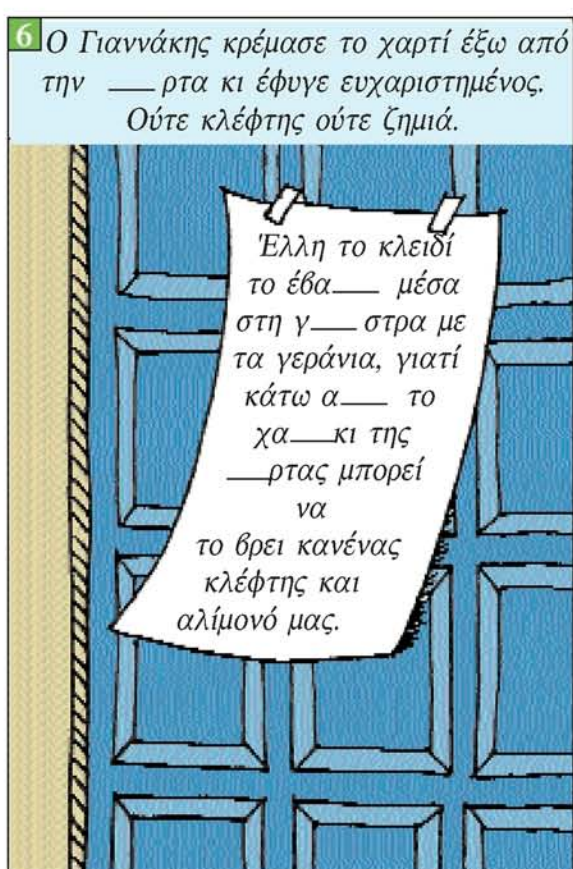
Κάτω στο για-λό
κάτω στο περιγιάλι.
Κάτω στο για-λό κοντή
νεραντζούλα φουντωτή!

■ Διάβασε γρήγορα γρήγορα την ιστορία, όπως είναι γραμμένη (χωρίς **λο...για**). Καλά γέλια!

■ Βρες κι άλλες λέξεις, που θα αρρωστήσουν, αν χάσουν τα **λό...για** τους.
Π.χ. λο χίας, ά λο γο, σου για ς.

■ Στην παρακάτω ιστορία λείπει το **πο** και το **λα**. Γίνε κι εσύ γιατρός και συμπλήρωσε τα κενά με τις συλλαβές που λείπουν.

Τα παιδιά παίζουν ένα καινούριο παιχνίδι. Ο Βαλάντης ανακατεύει τις λέξεις και η Ελευθερία προσπαθεί να τις βάλει στη σωστή σειρά:

Σήμερα ο Δημήτρης
στο πήγε σχολείο.

Μμμ... το
βρήκα!

Σήμερα ο Δημήτρης
πήγε στο σχολείο.

■ Προσπάθησε κι εσύ να συνεχίσεις το παιχνίδι, βάζοντας τις λέξεις στη σωστή σειρά.

☞ έχει / Την / αγορά. / Πέμπτη / λαϊκή

☞ διάλειμμα / παίζουμε / Στο / ποδόσφαιρο.

☞ κυλικείου / Η / είναι / τυρόπιτα / του / νόστιμη.

☞ χέρι / θέλουμε / Όταν / μιλήσουμε / τάξη μας. / στην / να / σηκώνουμε / το

Πρόσεξε πως όταν οι λέξεις μπουν σε μια λογική σειρά δίνουν ένα ολοκληρωμένο νόημα: Αυτό λέγεται **πρόταση**.

■ Παίξε κι εσύ το ίδιο παιχνίδι με το διπλανό σου, όπως ο Βαλάντης με την Ελευθερία.

Αγόρασα καινούργιο τετράδιο
Κάθε μέρα διαβάζω πολλά μαθήματα

Όταν μιλάμε, μια συλλαβή από κάθε λέξη που λέμε ακούγεται πιο δυνατά από τις άλλες. Όταν γράφουμε αυτές τις λέξεις, στη συλλαβή που ακούγεται πιο δυνατά, βάζουμε ένα μικρό σημάδι που το λέμε **τόνο** (´).

■ Ο Βαλάντης ξέχασε να βάλει τόνους στις υπογραμμισμένες λέξεις. Βοήθησέ τον να τους βάλει, όπως στο παράδειγμα:

Ο καιρος χάλασε
ξαφνικά.

Ο καιρός χάλασε
ξαφνικά.

- Ο Γιάννης ανοιξε την κασετίνα.
- Στην αυλή του σχολείου κυματίζει η σημια.
- Πηγαίνω στην ωρα μου στο σχολείο.
- Ο πατέρας μου αγόρασε καινούριο αυτοκινητο.

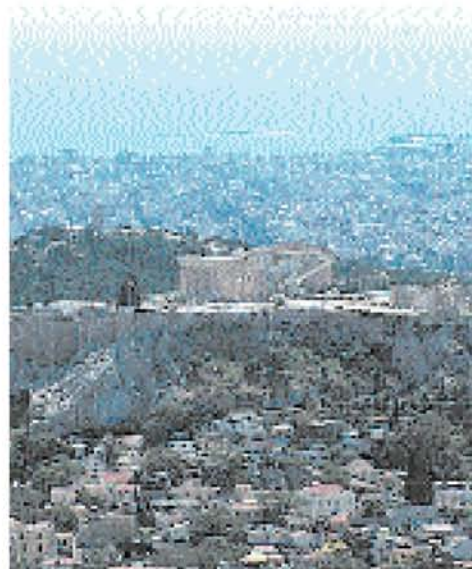

Οι λέξεις με μια συλλαβή δεν παίρνουν ποτέ τόνο. Έχουμε μόνο λίγες εξαιρέσεις.

Η Αθηνά ταξιδεύει για την Αθήνα.

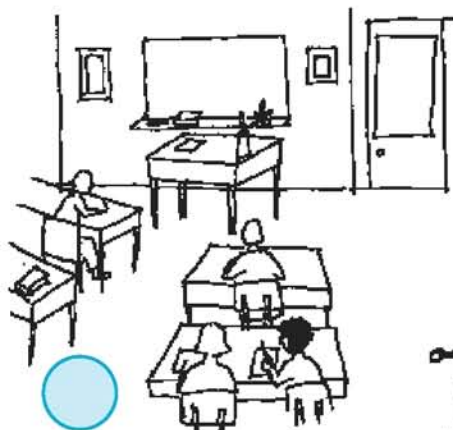
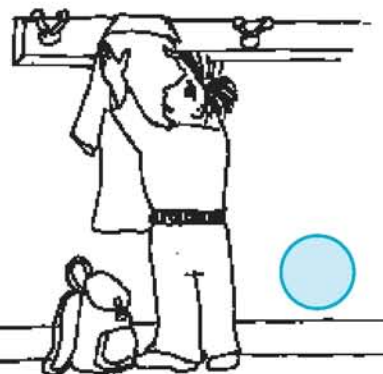
Τι παρατηρείς στις δύο υπογραμμισμένες λέξεις; Η θέση του τόνου αλλάζει τη σημασία τους;

- Μπορείς να βρεις κι άλλες τέτοιες λέξεις;

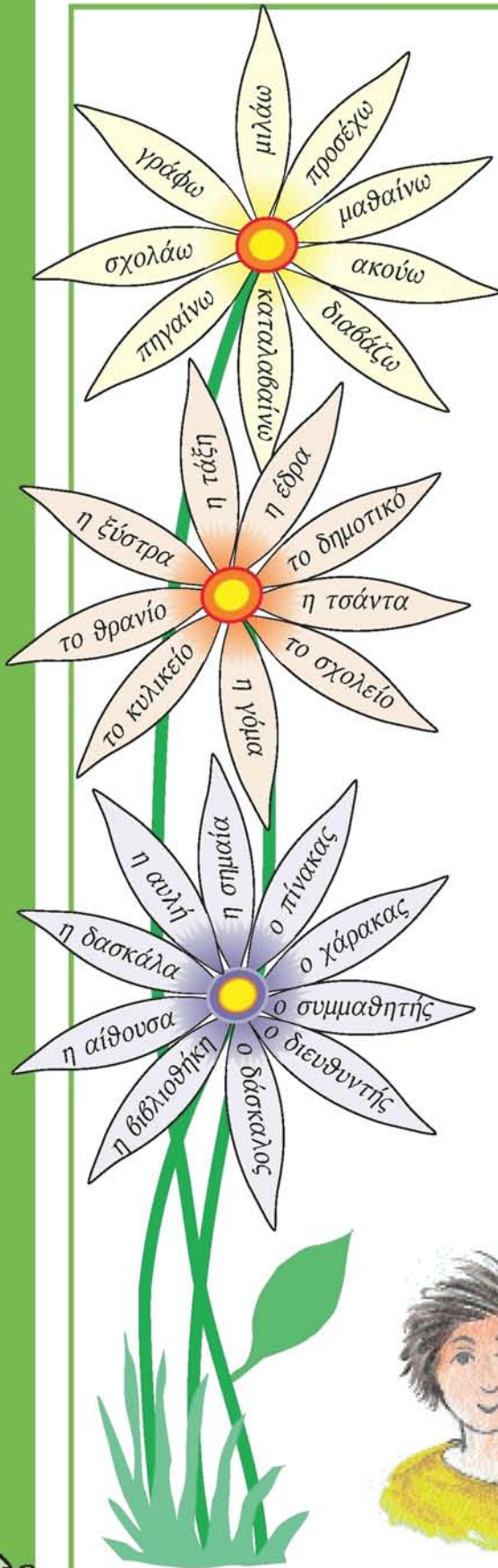
Μιά μέρα στο σχολείο

■ Να αφηγηθείς τι βλέπεις στην κάθε εικόνα.

■ Τώρα μπορείς να βάλεις αριθμούς στις εικόνες ώστε να μπου
στη σωστή σειρά:

Λουλούδια με λέξεις

■ Συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις που ταιριάζουν από τα πέταλα των λουλουδιών, όπως στο παράδειγμα:

➤ Προσέχω πάντα τον δάσκαλο και τον ακ _____ με προσοχή, ώστε όταν σχ _____ και πάω στο σπίτι μου να φαίνονται πιο εύκολα τα μαθήματα.

➤ Στην αυλή του _____ πάντα κυματίζει η σημαία.

➤ Ο διευ _____ μάς λέει να διατηρούμε καθαρές τις αίθ _____ και να ψωνίζουμε πάντα από το κυλ _____ .

➤ Μέσα στην τσ _____ έχω πάντα _____ , _____ και φυσικά τα δανείζω στους συμ _____ μου, όταν δεν έχουν.

■ Ο Βαλάντης και ο Ραφαήλ συνεννοούνται με το δικό τους τρόπο. Του δίνει ένα λουλούδι και του γράφει. Μπορείς να μαντέψεις τι του λέει:

Σε περιμένω

.....

ΕΝΟΤΗΤΑ 2

Ο χρόνος κυλάει

Πόσα χρόνια πέρασα,
άσπρισα και γέρασα!

Δεν περνάει η μέρα
σήμερα!

Πότε πέρασε κι
αυτός ο χρόνος!

Ο χρόνος κυλάει

Ένας ακόμη χρόνος πέρασε

■ Τι βλέπεις στις εικόνες; Συζήτησε με τα άλλα παιδιά.

Ένας χρόνος έχει **τέσσερις (4) εποχές** και **δώδεκα (12) μήνες**. Κάθε μήνας έχει **30 ή 31** ημέρες, εκτός από τον Φεβρουάριο που έχει **28 ή 29** ημέρες.

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 31 ημ.	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 31 ημ.	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 28 ημ.
----------------------	----------------------	-----------------------

Η ΑΝΟΙΞΗ

ΜΑΡΤΙΟΣ 31 ημ.	ΑΠΡΙΛΙΟΣ 30 ημ.	ΜΑΪΟΣ 31 ημ.
-------------------	--------------------	-----------------

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

ΙΟΥΝΙΟΣ 30 ημ.	ΙΟΥΛΙΟΣ 31 ημ.	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 31 ημ.
-------------------	-------------------	---------------------

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 30 ημ.	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 31 ημ.	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 30 ημ.
-----------------------	---------------------	---------------------

Βαλάντη, κοίτα τις εικόνες. Όλοι οι μήνες δεν έχουν τον ίδιο αριθμό ημερών.

Φυσικά όχι. Άλλοι μήνες έχουν 30 ημέρες και άλλοι 31. Ο Φεβρουάριος όμως έχει ακόμη λιγότερες: έχει 28 ημέρες και κάθε τέσσερα χρόνια 29 ημέρες. Γι' αυτό τον λένε και Κουτσοφλέβαρο.

■ Βάλε X
στο αντίστοιχο
τετραγωνάκι.

	ΧΕΙΜΩΝΑΣ			ΑΝΟΙΞΗ			ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ			ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ		
	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΪΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
• Ποιος μήνας έχει τις λιγότερες ημέρες;												
• Ποιον μήνα είναι η ονομαστική σου γιορτή;												
• Ποιον μήνα έχεις γενέθλια;												
• Ποιον μήνα ανοίγει το σχολείο;												
• Ποιον μήνα κλείνει το σχολείο;												
• Ποιον μήνα είναι τα Χριστούγεννα;												

Τα γενέθλιά μου είναι τον μήνα _____

Το σχολείο κλείνει τον μήνα _____

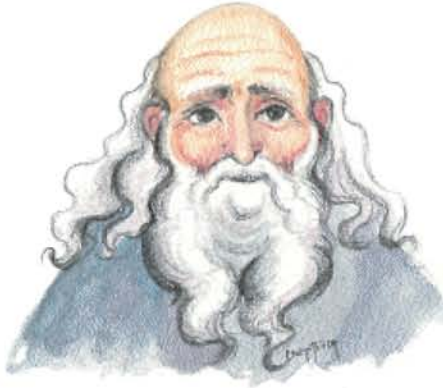

Γιορτάζω την ονομαστική μου εορτή τον μήνα _____

■ Αντιστοίχισε τους μήνες με τις σωστές εποχές.

Ο ΧΡΟΝΟΣ

Η ΑΝΟΙΞΗ

Σεπτέμβριος
Οκτώβριος
Νοέμβριος

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Δεκέμβριος
Ιανουάριος
Φεβρουάριος

ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Μάρτιος
Απρίλιος
Μάιος

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Ιούνιος
Ιούλιος
Αύγουστος

■ Συμπληρώνω το κείμενο:

Ο χρόνος έχει τέσσερις , τον χειμώνα, την ,
 το καλοκαίρι και το
 Αγαπημένη μου εποχή είναι γιατί

■ Γράψε κάτω από κάθε εικόνα τι εποχή είναι.

▲ Είναι

▲ Είναι

▲ Είναι

▲ Είναι

◀ Είναι

▲ Είναι

Η γιαγιά και ο εγγονός τα λένε...

Γιαγιά: Είμαι στο σπίτι, στο χωριό. «Χρόνια πολλά» για τα γενέθλιά σου.

Ηλίας: Ευχαριστώ, γιαγιά, που με θυμήθηκες.

- Πότε θα έρθεις να σε δω, παιδί μου;
- Το καλοκαίρι, όταν θα κλείσουν τα σχολεία. **Τώρα** έχω μαθήματα.
- **Μετά** από δυο μήνες δηλαδή;
- Θα περάσουν γρήγορα γιαγιά. Μην ξεχνάς ότι **πριν** από έναν μήνα βρεθήκαμε.
- Εντάξει, παιδί μου, χαιρετισμούς σε όλους.
- Γεια σου, γιαγιά, χάρηκα που σε άκουσα.

■ Η γιαγιά με τον Ηλία είχαν μια συνομιλία. Αφού τη διαβάσεις προσεκτικά, μπορείς να καταλάβεις... πότε έχει γενέθλια ο Ηλίας;

- 👉 Ο Ηλίας έχει γενέθλια
- 👉 Ποιον μήνα θα πάει στο χωριό να τη δει;
Ο Ηλίας θα πάει στο χωριό
- 👉 Ποιον μήνα βρέθηκαν η γιαγιά με τον Ηλία;
Βρέθηκαν τον

■ Ο Γιάννης έχει γενέθλια έναν μήνα **μετά** τον Ηλία.
Πότε είναι τα γενέθλιά του;

■ Ο Γιώργος έχει γενέθλια έναν μήνα **πριν** από τον Ηλία.
Πότε είναι τα γενέθλια του Γιώργου;

Σήμερα είναι Τρίτη.
Ο Ηλίας είναι τώρα στο σπίτι του.
Αύριο όμως θα πάει στη γιαγιά του.
Πριν φύγει θα της αγοράσει
ένα δώρο.

Ένας μήνας έχει
τέσσερις (4) εβδομάδες.
Μια **εβδομάδα** έχει
επτά (7) ημέρες.

Η Δευτέρα με την Τρίτη
στης Τετάρτης παν το σπίτι.
Με την Πέμπτη κουβεντιάζουν
την Παρασκευή φωνάζουν.
Παίρνουνε και το Σαββάτο
και τραβάνε παρακάτω.
Να κι η Κυριακή στο πλάι
το μαντίλι της κουνάει.
Κι αρχινάνε ζωηρό
της εβδομάδας το χορό.
Γ. Κρόκος

- Τι ημέρα έχουμε σήμερα;
- Ποιες ημέρες της εβδομάδας δεν πάμε στο σχολείο;
- Να βάλεις τις ημέρες της εβδομάδας στη σειρά,
ξεκινώντας από τη Δευτέρα.

1. Δευτέρα	• Σήμερα είναι Τρίτη
2.	• Αύριο θα είναι
3.	
4.	• Χτες ήταν
5.	
6.	
7.	

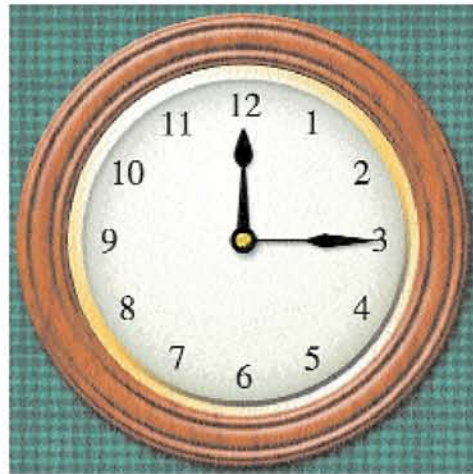
ΧΤΕΣ
σήμερα
αύριο

Το ρολόι μάς δείχνει την ώρα

Μια ημέρα έχει 24 ώρες.

Στις 6 το πρωί ξυπνάω.
 Στις 7 φεύγω από το σπίτι.
 Στις 8 αρχίζω το μάθημα.
 Στις 3 το απόγευμα γυρίζω και ξεκουράζομαι.
 Στις 10 το βράδυ κοιμάμαι.

- Εσύ τι ώρα ξυπνάς το πρωί;
- Τι ώρα αρχίζει το μάθημα;
- Τι ώρα κοιμάσαι το βράδυ;

- Βάλε τους δείκτες στη σωστή ώρα.

Σου αρέσει το καινούριο μου ρολόι;

Πολύ ωραίο.
Τι ώρα δείχνει;

Είναι έξι παρά τέταρτο.

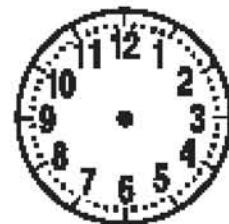
Η ώρα είναι έξι ακριβώς.

Η ώρα είναι οκτώ και μισή.

Η ώρα είναι δώδεκα και μισή.

Η ώρα είναι τρεις ακριβώς.

- Να γράψεις τι έκανες χτες.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ένα παραμύδι με τους μήνες

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν μια γριά και επειδή ήταν χειμώνας καιρός κρύωνε, επειδή δεν είχε φωτιά.

Από το παράθυρό της, απέναντι στο βουνό, βλέπει μια φωτιά.

Λέει από μέσα της: «Μήπως αν πάω εκεί, μου δώσουν κι εμένα κανένα ξύλο να ζεσταθώ;».

Ανεβαίνει, λοιπόν, η γριά στο βουνό και βλέπει μια καλύβα. Χτυπά την πόρτα και μπαίνει. Βλέπει δώδεκα παλικάρια να κάθονται και να πλέκουν καλάθια.

— Καλησπέρα σας, τι όμορφα που πλέκετε; είπε η γριά. Μου δίνετε κι εμένα να πλέξω μαζί σας;

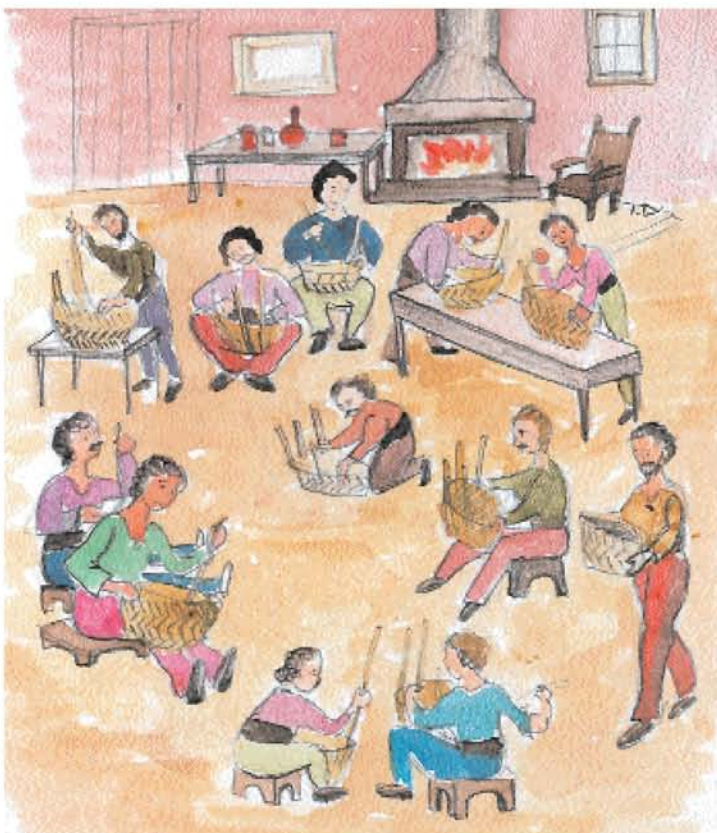
Άρχισε, λοιπόν, κι αυτή να πλέκει κι άμα τελείωσε το πλέξιμο των καλάθιών σηκώθηκε να φύγει.

— Ας πηγαίνω τώρα κι εγώ, ωραία πέρασε η ώρα μου.

— Στάσου λίγο γιαγιά, κάτσε λίγο, θα σε περιποιηθούμε κι εμείς, θέλεις ένα καφεδάκι; είπαν τα παλικάρια.

Άμα την περιποιήθηκαν και της έδωσαν γλυκό, καφέ και κουλουράκια, τη ρωτούν.

— Ποιος μήνας γιαγιάς είναι ο πιο καλός;

— Εμ, ποιος μήνας παιδάκι μου είναι άσχημος; Όλοι είναι καλοί κι ευλογημένοι, είπε η γριά. Ο Ιανουάριος, ο παλικαράς, που κάνει χειμώνα και στολίζει τα βουνά με χιόνια, που κάνει και τις όμορφες μέρες; Αν πεις ο Φεβρουάριος κι εκείνος τα ίδια, που φέρνει τις Αποκριές και χαίρεται ο κόσμος και γλεντά; Αμ, ο Μάρτιος που φέρνει την άνοιξη και τη Λαμπρή; Αμ, ο Απρίλιος κι ο Μάιος, που μας στολίζουν με τα λουλούδια τους κι ανοίγουν τα δέντρα κι είναι να χάνεις το νου σου! →

Αν πεις για τον θεριστή, τον Ιούνιο, που κάνει τα στάρια και ο Αλωνάρης ο Ιούλιος, που τ' αλωνίζουν και τρώει ο κόσμος και φέρνει και τις διακοπές και χαιρόμαστε και γλεντάμε; Ε, όσο για εκείνον τον Αύγουστο, που τα κάνει όλα τα πράγματα και θρέφει και τους δώδεκα!

Άμα τελείωσε η γριά να παινεύει τους μήνες σηκώθηκε να φύγει. Πήραν τα παλικάρια το σακούλι της, το γέμισαν φλουριά, έβαλαν από πάνω και λίγα ξυλαράκια και της το έδωσαν. Το πήρε η γριά και γύρισε στο σπίτι της. Ανοίγει, τι να δει! Το σακούλι ήταν γεμάτο φλουριά. Ακούει η γειτόνισσα τις φωνές της και πηγαίνει να δει τι συμβαίνει.

— Πού τα βρήκες τόσα φλουριά γειτόνισσα;

— Το και το, είπε η γριά. Ψηλά στο βουνό...

και της είπε όλη την ιστορία.

Μια και δυο, πήγε και η γειτόνισσα στο καλυβάκι του βουνού.

Βρήκε κι αυτή τα παλικάρια και έγιναν όλα όπως και πριν. Όμως η γειτόνισσα για κάθε μήνα είχε και κάτι κακό να πει.

Τα παλικάρια, που δεν ήταν άλλοι από τους

δώδεκα μήνες, πήραν το σακούλι της το γέμισαν φίδια και της το έδωσαν. Το τι έγινε άμα γύρισε σπίτι της, μπορείτε να το φανταστείτε.

Όποιος, λοιπόν, λέει κάτι καλό πάντα ανταμείβεται...

(ελληνικό παραμύθι)

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΪΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ
ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

■ Κοιτώντας τον παραπάνω πίνακα και το κομμάτι του παραμυθιού που έχει κίτρινο φόντο, μπορείς να βρεις ποιους μήνες παρέλειψε η γριά και να τους χρωματίσεις, όπως στο παράδειγμα;

■ Τι καλό θα μπορούσε να πει η γριά για τον καθένα από τους μήνες, που λείπουν;

■ Εσύ ποια εποχή αγαπάς πιο πολύ και για ποιο λόγο;

.....

■ Τι κάνεις το καλοκαίρι, όταν δεν πηγαίνεις στο σχολείο;

.....

■ Πότε γιορτάζει ο πατέρας σου;

■ Τι ώρα κοιμάσαι το βράδυ;

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

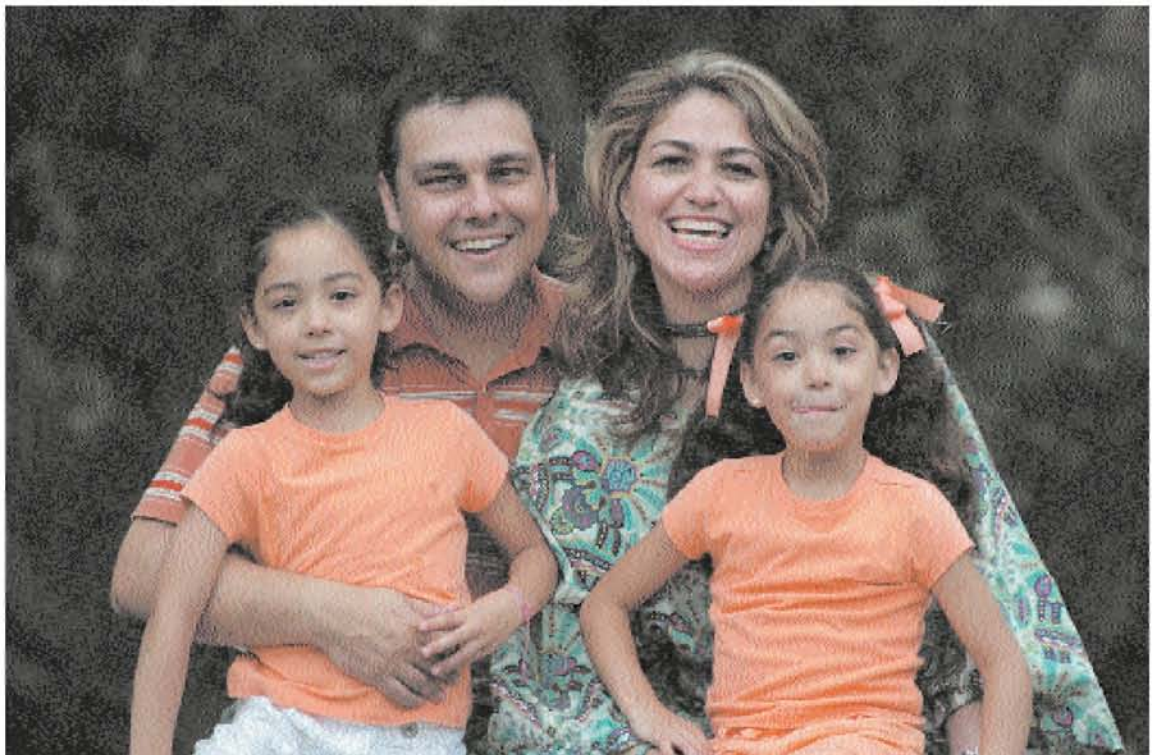
Η οικογένειά μου

Όλη η οικογένεια γύρω από το τραπέζι.

Χαρούμενα πρόσωπα γύρω από το τραπέζι.

Αναμνηστική φωτογραφία στο πάρκο.

Οικογενειακές στιγμές

Τα
δώρα
φέρνουν
χαρά.

Σε ποιον θα πέσει το φλουρί;

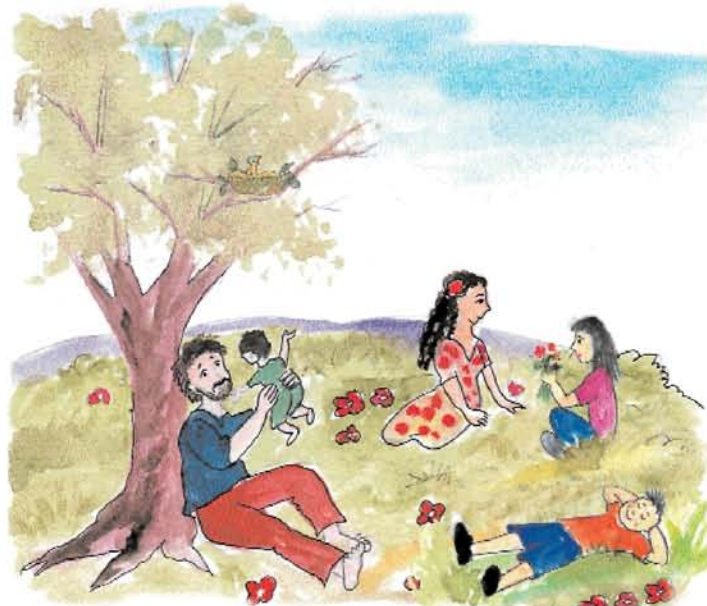
...και στη δουλειά μαζί.

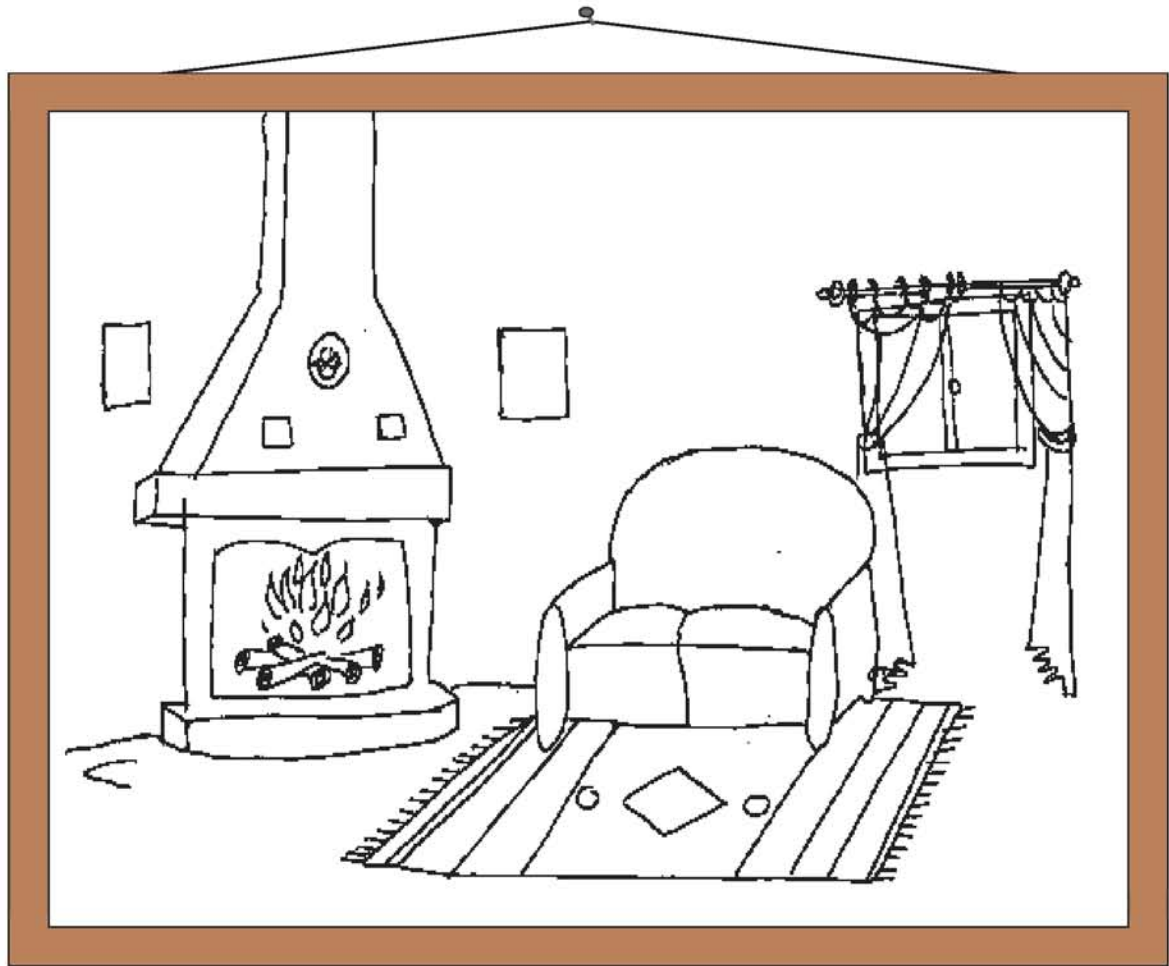
...και στα ψώνια μαζί.

Μια φορά κι έναν καιρό...

Όμορφες στιγμές στην εξοχή όλη η οικογένεια μαζί.
Και ψηλά ψηλά στο κλαδί μια μικρή φωλιά στέκεται εκεί...

Ξέρω μια οικογένεια που έχει ένα μικρό σπιτάκι και το καθιστικό στολίζει ένα όμορφο πέτρινο τζάκι. Το βράδυ, όταν πέφτει το σκοτάδι, ανάβουν φωτιά στο τζάκι. Ο μπαμπάς με τη μαμά κάθονται στον καναπέ, κουβεντιάζουν και βλέπουν τα δυο παιδιά τους που παίζουν χαρούμενα πάνω στο πολύχρωμο χαλί. Τα πρόσωπα όλων είναι χαμογελαστά και αστράφτουν από χαρά.

■ Ζωγράφισε την οικογένεια που περιγράφει το κείμενο. και στη συνέχεια χρωμάτισε την εικόνα του κάδρου.

■ Γράψε λίγα λόγια για τη δική σου οικογένεια.

☛ Με λένε , η οικογένειά μου αποτελείται από άτομα. Τον πατέρα μου τον λένε και τη μητέρα μου Τα αδέρφια μου ονομάζονται

Μητέρα και παιδί.
Λεπτομέρεια του πίνακα
«Παιδική Συναυλία»
του Γ. Ιακωβίδη

Σήμερα είναι Κυριακή
η δεύτερη του Μάη
γιορτάζει η μητέρα μου
κι έχω χαρά μεγάλη.

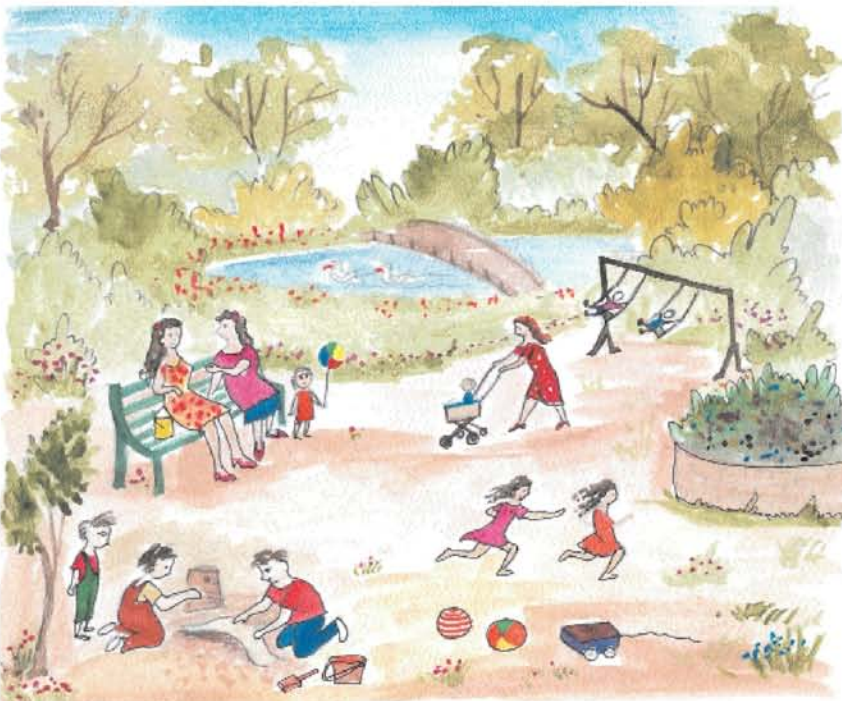
Ένα δωράκι έχω στο νου
που θέλω να της πάρω
για να της 'πω ένα σ' αγαπώ
ως τον ουρανό μεγάλο.

Η μητέρα

Σήμερα είναι Κυριακή. Η μαμά δεν πάει στη δουλειά. Γι' αυτό βρισκόμαστε στο πάρκο. Εδώ έχει πολύ πράσινο κι όλα τα χρώματα του κόσμου.

Έχει πολλά λουλούδια και πολλά παιδιά. Η μαμά κάθεται σ' ένα παγκάκι και ξεκουράζεται.

Εγώ παίζω στην άμμο με τ' άλλα παιδιά. Φτιάχνουμε ένα γεφύρι.

- Εσύ τι κάνεις τις Κυριακές με τους γονείς σου;
- Πού θα ήθελες να πηγαίνεις με τους γονείς σου;
- Τι παιχνίδια παίζεις, όταν πηγαίνεις περίπατο με τους γονείς σου;

ο, η, το

Μπροστά από τα ουσιαστικά υπάρχει μια μικρή λεξούλα, που λέγεται **άρθρο**.

Το άρθρο κλίνεται ως εξής:

Ενικός αριθμός

	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ονομαστική	ο (αδελφός)	η (γιαγιά)	το (παιδί)
γενική	του (αδελφού)	της (γιαγιάς)	του (παιδιού)
αιτιατική	τον (αδελφό)	την / τη (γιαγιά)	το (παιδί)

Πληθυντικός αριθμός

	αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
ονομαστική	οι (αδελφοί)	οι (γιαγιάδες)	τα (παιδιά)
γενική	των (αδελφών)	των (γιαγιάδων)	των (παιδιών)
αιτιατική	τους (αδελφούς)	τις (γιαγιάδες)	τα (παιδιά)

■ Βάλε το σωστό άρθρο, όπως στο παράδειγμα:

- 👉 Ο πατέρας μου σκαλίζει **τον** κήπο.
- 👉 Το ανθοπωλείο έχει όλα είδη φυτών.
- 👉 Ο θεός μου ποτίζει γλάστρες αυλής.
- 👉 Χθες είδα φίλους μου στο πάρκο.
- 👉 γιαγιά μου λέει ωραιότερα παραμύθια.
- 👉 Ανοίγω κουρτίνες τάξης.
- 👉 Μου αρέσουν μπανάνες και μήλα.

■ Συνδύασε τις λέξεις στην παρένθεση με τις λέξεις στα κουτάκια για να σχηματίσεις προτάσεις, όπως στο παράδειγμα:

(*γυρίζει, ο ουρανός, η γιαγιά, πουλάει, ~~γράφει~~, παίζει*)

Η Μαρία	γράφει	στο τετράδιο
	συννέφιασε	ξαφνικά
Η μητέρα		φρούτα στη λαϊκή αγορά
	έχει	υπομονή
Το παιδί		από το σχολείο
Ο Γιώργος		στην παιδική χαρά

■ Βοήθησε τον Βαλάντη να γράψει σωστά τις παρακάτω προτάσεις, όπως στο παράδειγμα:

☛ Το παιδί
(*παίζουν, παίζει, παίζω, παίζεις*)
Το παιδί **παίζει**.

☛ Στο λιμάνι πολλά καράβια.
(*υπάρχω, υπάρχουν, υπάρχει, υπάρχουν*).

☛ Οι δάσκαλοι τις ασκήσεις.
(*διορθώνει, διορθώνεις, διορθώνω, διορθώνουν*)

☛ Ο μπαμπάς
από τη λαϊκή.
(*γυρίζεις, γυρίζω, γυρίζει, γυρίζετε*)

☛ Τα βιβλία
πολλές φωτογραφίες.
(*έχει, έχουν, έχετε, έχουμε*)

Μπαλόνια και τετράγωνα με λέξεις

■ Διάλεξε και συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις από τα μπαλόνια και τον ήλιο, όπως στο παράδειγμα:

☞ Η **οικογένεια** έχει μεγάλη χαρά. Εδώ και λίγες ημέρες γεννήθηκε η αδ..... μου. Η μητ..... κρατά το μω..... στην αγκαλιά γεμάτη στοργή. Ο πατ..... τηλεφώνησε σε όλους τους συγ..... και φίλους. Πρώτοι απ' όλους ήρθαν η γι..... και ο παπ..... . Λίγο μετά ήρθαν και τα ξαδ..... μου για να δουν το μωράκι.

Οι εικόνες δείχνουν τις κρυμμένες λέξεις του κρυπτόλεξου.

■ Προσπάθησε να τις βρεις τώρα κυκλώνοντάς τες, όπως στο παράδειγμα. Όλες οι λέξεις είναι οριζόντια ή κάθετα.

A	Θ	E	I	A	Γ	K	Π	Γ	E
O	I	K	O	Γ	E	N	E	I	A
B	K	O	T	I	Φ	O	Λ	Π	Δ
Ψ	A	P	Ψ	A	E	Y	N	M	E
Y	Θ	H	Δ	Γ	I	Δ	Σ	O	Λ
Π	A	I	Δ	I	Δ	P	Φ	H	Φ
Y	Λ	B	Λ	A	Γ	Ω	K	Ξ	O
K	Z	X	Π	A	Π	Π	O	Y	Σ
Ξ	M	A	M	A	Δ	Φ	T	Ξ	Γ
Π	O	Y	Π	A	T	E	P	A	Σ
M	Π	O	Δ	H	Λ	A	T	O	Π

ΕΝΟΤΗΤΑ 4

Πάμε για δουλειά...

Γιατί έχουμε πολλά επαγγέλματα;

Στον Βαλάντη αρέσει να μαζεύει εικόνες από διάφορα επαγγέλματα. Τις κολλάει όλες σε ένα τετράδιο κάνοντας έτσι τη δική του συλλογή. Να μια σελίδα της συλλογής του.

Είναι **δασκάλα**

Είναι

Είναι

Είναι

Είναι

Είναι

Είναι

Είναι

Είναι

- Ποια επαγγέλματα βλέπεις στις εικόνες της διπλανής σελίδας;
- Γράψε τι δουλειά κάνει ο καθένας, όπως στο παράδειγμα της πρώτης εικόνας.
- Εσύ τι επάγγελμα θέλεις να κάνεις;

Στον παππού αρέσει να λέει ιστορίες από τα παλιά. Ο Βαλάντης σήμερα τον ρωτάει για τα επαγγέλματα και ο παππούς τού λέει.....

Δεν μου λες,
παππού,
άλλαξες πολλά
επαγγέλματα;

Έκανα πολλά
επαγγέλματα. Από μικρός δού-
λευα. Ήμουν λούστρος, αργότερα
πουλούσα σαλέπι, μετά έμαθα
να πλέκω καλάθια, έπαιζα και
κλαρίνο...

...Πάνε όμως αυτά.
Με τα χρόνια άλλα
επαγγέλματα άλλαξαν και
άλλα χάθηκαν....

Μάθε τέχνη και άστηνε και
όταν πεινάσεις πιάστηνε.

(ελληνική παροιμία)

- Ρώτησε κι εσύ τον παππού σου, όπως ο Βαλάντης, να σου πει ποια επαγγέλματα έχει κάνει στη ζωή του. Την άλλη φορά θα σε ακούσουμε...

■ Όπως είπε και ο παππούς τα επαγγέλματα με τα χρόνια άλλαξαν.
 Πιο κάτω βλέπεις εικόνες με διάφορα σύγχρονα επαγγέλματα.
 Προσπάθησε να τις περιγράψεις.

Η δουλειά νικάει τη φτώχεια

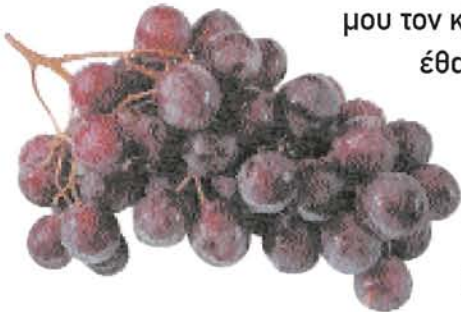
Ένας γεωργός είχε τέσσερις γιους. Αλλά όσο αυτός ήταν εργατικός, τόσο οι γιοι του ήταν τεμπέληδες.

Ο πατέρας τους στενοχωριόταν μ' αυτή την κατάσταση, γιατί ήταν γέρος πια και ήξερε πως, όταν αυτός θα πέθαινε, τα παιδιά του θα παρατούσαν τα κτήματα.

Άδικα τους έλεγε πως έπρεπε να δουλεύουν, γιατί αλλιώς θα καταντούσαν ζητιάνοι.

Οι συμβουλές του πήγαιναν χαμένες. Κάποτε, ο γεωργός αρρώστησε και κατάλαβε το τέλος του. Κάλεσε τότε πλάι στο κρεβάτι του τους τέσσερις γιους του και τους είπε:

— Παιδιά μου, πριν κλείσω τα μάτια μου, θα σας πω κάτι που σας το έκρυβα μέχρι τώρα. Επειδή δούλεψα πολύ στη ζωή μου, κέρδισα πολλά χρήματα. Είναι θησαυρός ολόκληρος. Για να μην μπουν κλέφτες καμιά νύχτα στο σπίτι μας και μου τον κλέψουν, έβαλα τον θησαυρό σ' ένα σακούλι και τον έθαψα στο μεγάλο αμπέλι μας.

— Πού; Ρώτησαν περίεργοι οι γιοι του.

— Δεν θυμάμαι, παιδιά μου. Είναι χρόνια τώρα... Σκάψτε γύρω απ' όλες τις ρίζες και κάπου θα βρείτε το σακούλι με τον θησαυρό.

Μόλις πέθανε ο πατέρας τους, οι τέσσερις γιοι πήγανε στο μεγάλο αμπέλι τους κι άρχισαν να σκάβουν γύρω γύρω απ' τις ρίζες. Πουθενά όμως δεν βρήκαν κανένα σακούλι με θησαυρό. Αλλά, με το σκάψιμο εκείνο, τα κλήματα φούντωσαν και τα σταφύλια έγιναν τόσα πολλά εκείνον τον χρόνο, ώστε τα παιδιά του γεωργού πήραν πολλά χρήματα. Και τότε κατάλαβαν για ποιο θησαυρό τους είχε μιλήσει ο πατέρας τους. Από τότε ρίχτηκαν στη δουλειά, γιατί ήξεραν πια ότι αυτή είναι ο πιο σίγουρος θησαυρός.

- Γιατί στενοχωριόταν ο πατέρας;
- Τι σκέφτηκε να κάνει ο πατέρας λίγο προτού πεθάνει;
- Ποιος ήταν ο θησαυρός;

Ο τζίτζικας και το μυρμήγκι.

Μυρμήγκι
Δουλεύει
όλο το
καλοκαίρι
και μαζεύει
σπόρους για
τον χειμώνα.

Τζίτζικας

Τραγουδάει όλο το καλοκαίρι και κοροϊδεύει
τα εργατικά μυρμήγκια.

Ο Τζίτζικας
και ο μέρμηγκας

Καλοκαίρι κι άνοιξη
όταν ήσαν τα λουλούδια,
ο τρελός ο τζίτζικας
την περνούσε με τραγούδια.

Τα λουλούδια πέρασαν,
ήρθαν χιόνια, ήρθαν πάγοι,
και πεινά ο τζίτζικας
και δεν ξέρει τι να φάγει.

Έρχεται στο γείτονα,
το προβλεπτικό μυρμήγκι,
και ζητά βοήθεια
κάνα σπόρο ή σκουλήκι.

Το μέρμηγκι απόρησε
και ρωτά: - Σ' αυτά τα μέρη,
δε μου λες τι έκανες
όταν ήταν καλοκαίρι.

- Τραγουδούσα, φίλε μου,
μες τη ζέστη όλη την ώρα.
- Τραγουδούσες; Μπράβο σου,
χοροπήδα, λοιπόν, τώρα.

A. Ραγκαβής

Των φρονίμων τα παιδιά
πριν πεινάσουν μαγειρεύουν.

(ελληνική παροιμία)

■ Κοιτάζοντας τις εικόνες και
διαβάζοντας το ποίημα προσπάθησε
να κάνεις ένα παραμύθι με
πρωταγωνιστές τα δύο αυτά ζώα.
Μπορείς να αρχίσεις κάπως έτσι:

«Μια φορά κι έναν καιρό, ήταν ένας
τζίτζικας

Η ακροστιχίδα της εργασίας

■ Αφού αντιστοιχίσεις τις ερωτήσεις με τις εικόνες, οι σωστές απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις θα σε βοηθήσουν να βρεις τη λέξη της ακροστιχίδα.

1 Τι κατασκευάζει ο μαραγκός, ο επιπλοποιός;

2 Τι καθαρίζει ο υπάλληλος του καθαριστηρίου;

3 Σε ποιον πάμε όταν αρρωσταίνουμε;

4 Ποιος χρησιμοποιεί το τρακτέρ;

5 Εργαλείο που χρησιμοποιεί ο μαραγκός, ο επιπλοποιός.

6 Σε ποια σχολή σπουδάζει ο γιατρός;

7 Τι επισκευάζει ο μηχανικός αυτοκινήτων;

1. _____

2. _____

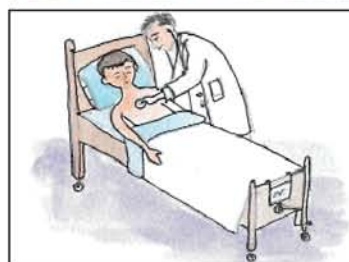
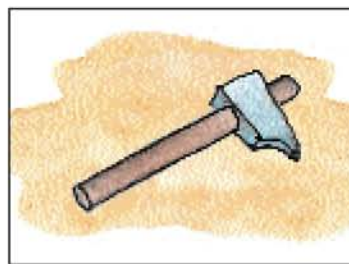
3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

Κάθε **μαθητής** έχει μαζί του **βιβλία** και **тетράδια**. Ήρθε ο **παπούς**. Ο **πατέρας** παίζει με τον **σκύλο** μας. Αγαπώ τα **ζώα** και τα **πουλιά**. Ο **Γιάννης** κάθεται στο **θρανίο** του. Γράφω στον **πίνακα**. Τρέξε, τρέξε **ποντικάκι**. Οι **άνθρωποι** βαδίζουν στο **πεζοδρόμιο**.

Στις παραπάνω προτάσεις πολλές λέξεις μιλάνε για **πρόσωπα**, όπως ο **παπούς**, ο **πατέρας**, ο **Γιάννης**, ο **μαθητής**, οι **άνθρωποι**, άλλες λέξεις μιλάνε για **ζώα**, όπως **σκύλος**, **πουλιά**, **ποντικάκι** και άλλες μιλάνε για **πράγματα**, όπως **θρανίο**, **βιβλία**, **тетράδια**, **πίνακας**, **πεζοδρόμιο**. Οι λέξεις που μας φανερώνουν πρόσωπα, ζώα ή πράγματα λέγονται **ουσιαστικά**.

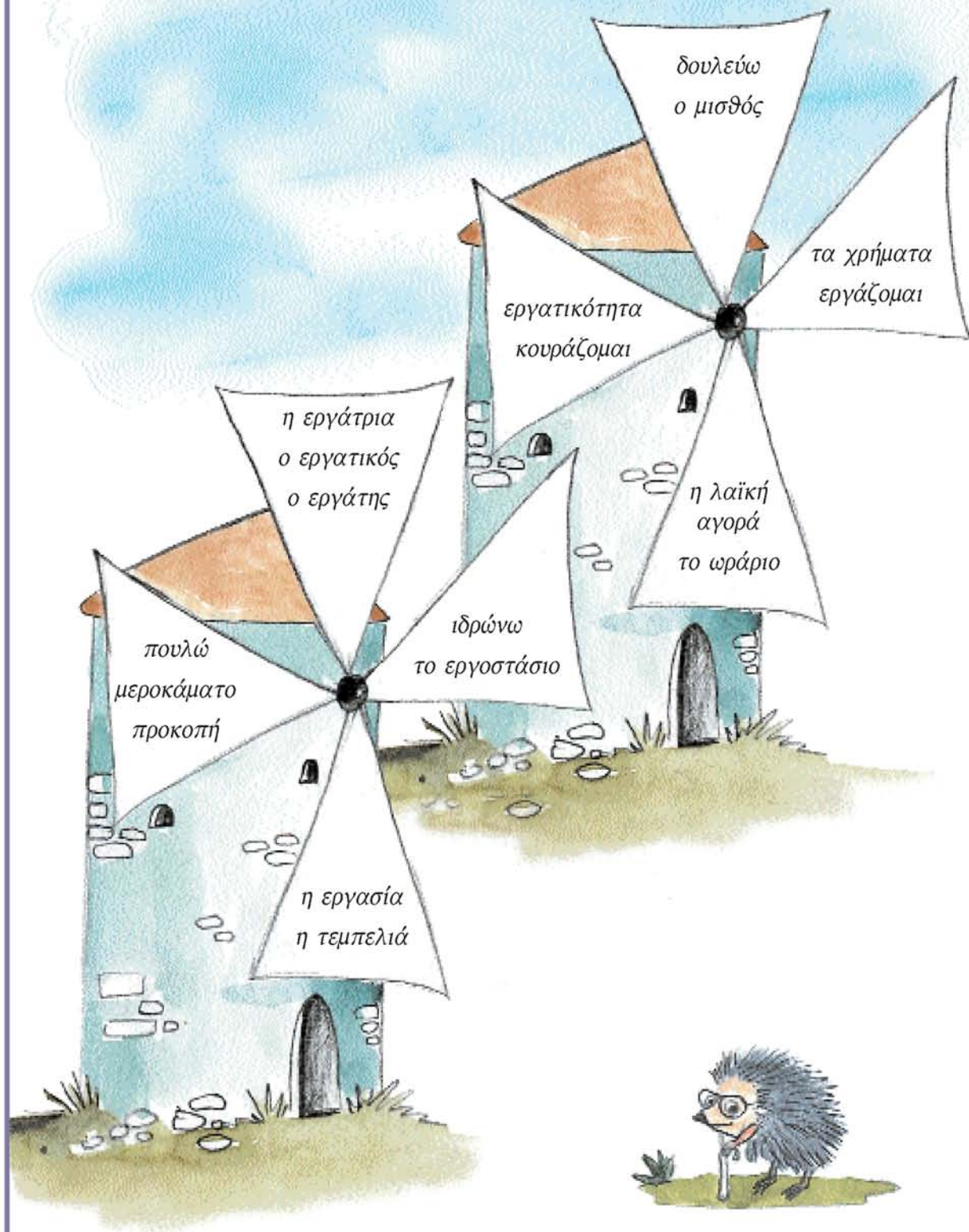

■ Ξεχώρισε τα παρακάτω ουσιαστικά σε πρόσωπα, ζώα και πράγματα, όπως στο παράδειγμα:

ο ~~σκύλος~~, το ποτήρι, το παιδί, η γυναίκα, η καρέκλα, η γάτα, το τραπέζι, ο Δημήτρης, το αυτοκίνητο, ο μαθητής, το άλογο, η γιαγιά, το σφυρί, η πάπια, ο πατέρας, η αρκούδα, το μολύβι

πρόσωπα	ζώα	πράγματα
	ο σκύλος	

Ανεμόμυλοι με λέξεις

■ Συμπλήρωσε τα κενά χρησιμοποιώντας λέξεις που θα βρεις στους ανεμόμυλους, όπως στο παράδειγμα:

Η λαϊκή αγορά στη γειτονιά μας γίνεται κάθε Πέμπτη.

Εκεί δου_____ ο πατέρας μου και πουλάει φρούτα και λαχανικά.

Δεν έχει σταθερό μι_____ και ωρ_____ . Είναι πολύ

εργ_____ γιατί πιστεύει ότι η εργασία φέρνει την πρ_____ .

Η τεμπ_____ είναι κακό πράγμα. Για να βγάλεις το μεροκ_____

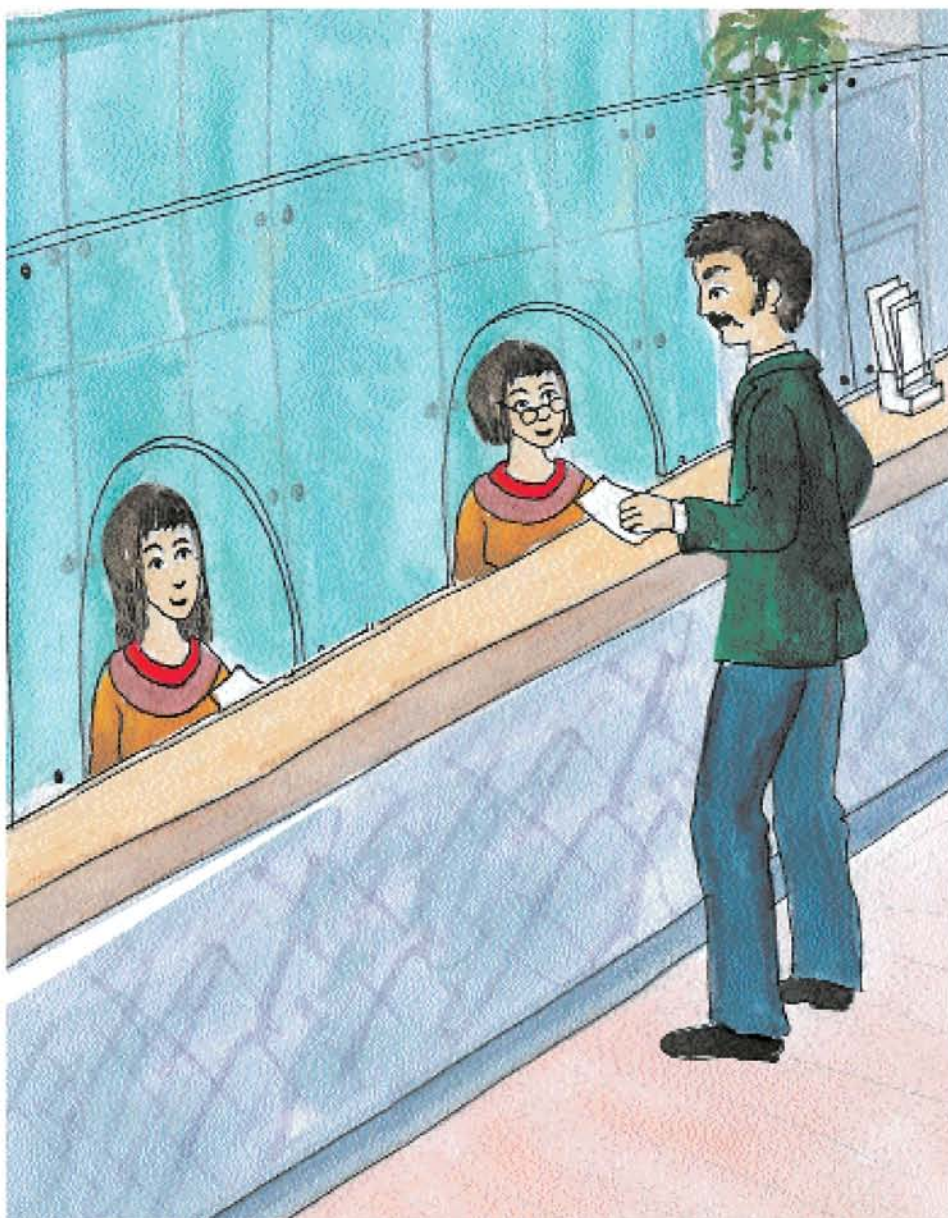
πρέπει να ιδρώσεις. Ο εργ_____ άνθρωπος πάντα προκόβει.

■ Συζήτησε τι βλέπεις στις παραπάνω εικόνες.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5

*Πάμε να πληρώσουμε
λογαριασμούς;*

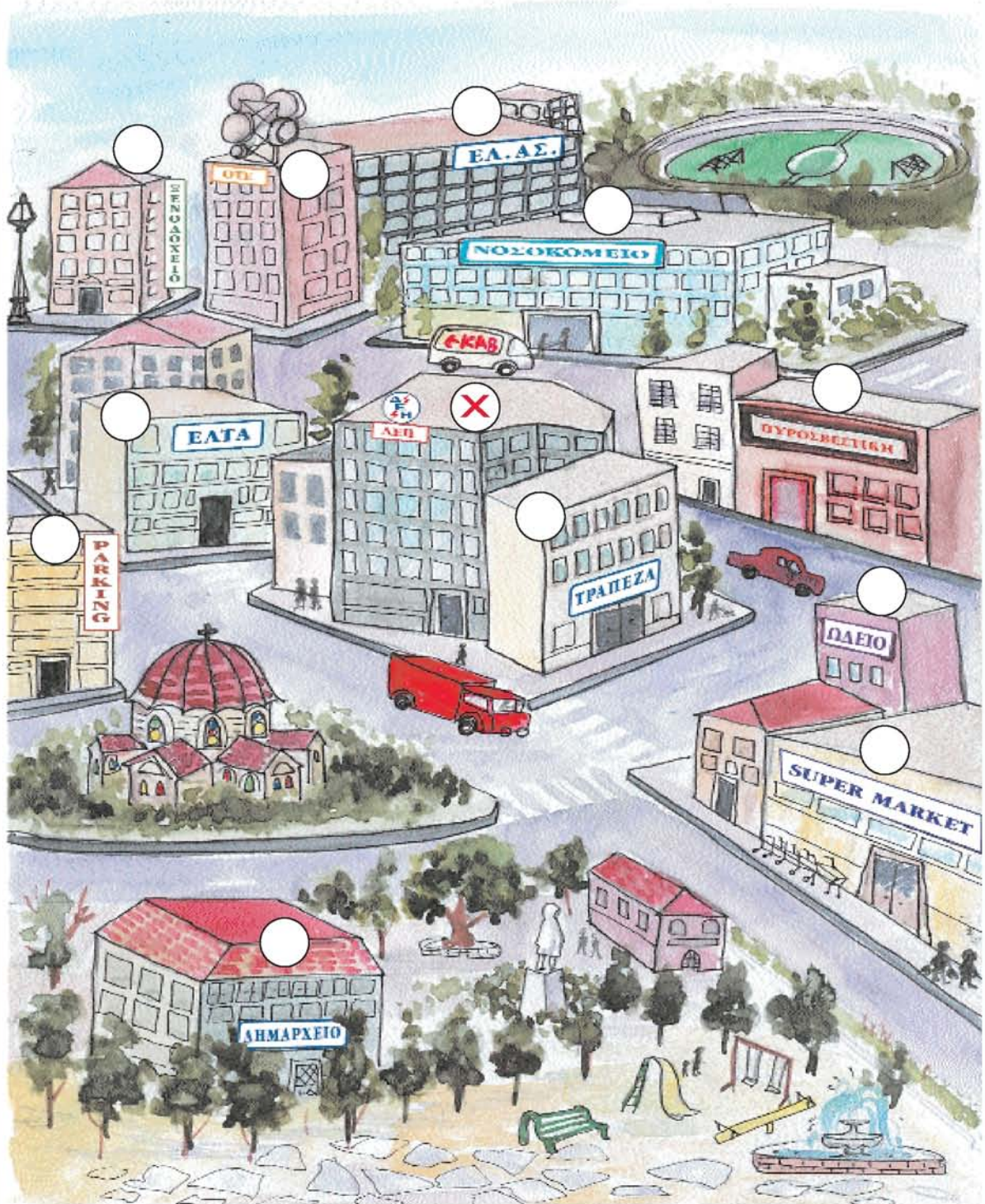

- Πού μπορούμε να πληρώσουμε τους λογαριασμούς;
- Για ποιον λόγο πρέπει να πληρώνουμε αυτούς τους λογαριασμούς;

Πόσο μεγάλη είναι η πόλη μας!!!

Ο Βαλάντης σήμερα θέλει να μας γνωρίσει την πόλη του. Ανεβήκαμε, λοιπόν, σ' έναν λόφο, απ' όπου μπορείς να τη δεις όλη. Το θέαμα ήταν μαγευτικό. Από εκεί μπορούσες να διακρίνεις τεράστια κτήρια με μεγάλες πινακίδες, την πλατεία με το άγαλμα, την εκκλησία, το γήπεδο, ορισμένες δημόσιες υπηρεσίες, το σούπερ-μάρκετ, αυτοκίνητα κ.ά...

■ Μπορείς να διακρίνεις ποιες είναι δημόσιες υπηρεσίες στην εικόνα της πόλης και να βάλεις ένα **X** στο κύκλο, όπως στο παράδειγμα:

Κοιτάζοντας την πόλη θα παρατηρήσεις ότι σε ορισμένα κτήρια υπάρχουν επιγραφές, όπως ΟΤΕ, ΕΛ.ΑΣ., ΔΕΗ κ.ά.

Ο Βαλάντης με τη φίλη του, την Ελευθερία βρήκαν ένα καινούριο παιχνίδι. Ο Βαλάντης λέει μια συντομογραφία και η φίλη του την υπηρεσία, που είναι γνωστή σε όλους...

Βαλάντη, ξέρεις ποια είναι η συντομογραφία για τη Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού;

Μμ... Νομίζω ότι είναι Δ.Ε.Η.

■ Συνέχισε κι εσύ το παιχνίδι ενώνοντας με μια γραμμή τις υπηρεσίες με τις συντομογραφίες τους, όπως στο παράδειγμα:

Ι.Κ.Α.	☐	☒	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
ΕΛ.ΤΑ.	☐	☐	Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος
Ο.Σ.Ε.	☐	☐	Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Π.Ι.Κ.Π.Α.	☐	☐	Ελληνικά Ταχυδρομεία
Δ.Ε.Η.	☒	☐	Πατριωτικό Ίδρυμα Κοινωνικής Πρόνοιας και Αντίληψης
Ο.Γ.Α.	☐	☐	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
Ε.Μ.Υ.	☐	☐	Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος
Ο.Τ.Ε.	☐	☐	Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Α.Τ.Ε.	☐	☐	Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία

Η Μαρία σκέφτεται πώς λέγονται οι υπάλληλοι που δουλεύουν σε διάφορες υπηρεσίες... Βρήκε ότι ο υπάλληλος της τράπεζας λέγεται **τραπεζικός**.

■ Μπορείς να τη βοηθήσεις να συνεχίσει...

Ο υπάλληλος των
σιδηροδρόμων λέγεται

Όποιος εργάζεται
στην τράπεζα λέγεται
τραπεζικός

Στο σπίτι τα
γράμματα τα φέρνει ο

Αυτός που εργάζεται
στην Αστυνομία λέγεται

Αυτός που δουλεύει
στην Εφορία λέγεται

Στην τράπεζα

Κάθε πρώτη του μήνα ο πατέρας του Βαλάντη πηγαίνει στην τράπεζα να πληρώσει τη δόση του δανείου...

1 Καλημέρα σας...

2 Καλημέρα σας.

3 Θα ήθελα να πληρώσω τη δόση για το δάνειό μου.

4 Πόσα χρήματα είναι η δόση;

5 350 ευρώ.

6 Πολύ καλά, 350 ευρώ. Θα μπορούσα να έχω το βιβλιάριό σας;

7 Μάλιστα, εδώ το έχω.

8 Μια στιγμή να περάσω το ποσό στο λογαριασμό σας... Ορίστε, είστε έτοιμος.

9 Ευχαριστώ, γεια σας.

■ Ο Βαλάντης πάει να πληρώσει τον λογαριασμό του ΟΤΕ.
(συνέχισε κι εσύ τον διάλογο)

— Καλημέρα σας.

— Καλημέρα.

— Θα ήθελα να πληρώσω τον λογαριασμό του ΟΤΕ.

Εγώ πλένομαι κάθε πρωί

Κάθε μήνα πληρώνω τον λογαριασμό του τηλεφώνου.

Εσύ τρέχεις γρήγορα.

Βοήθεια...

Αυτός ζητάει βοήθεια.

Πηγαίνουμε για μάθημα.

Πού πάτε ;

Κάθε μήνα στέλνω επιταγή στον γιο μου που σπουδάξει.

Αυτοί αγοράζουν ψωμί.

Στις προτάσεις της προηγούμενης σελίδας οι υπογραμμισμένες λέξεις λέγονται **ρήματα**.

Ρήματα λέγονται οι λέξεις που φανερώνουν πως ένα πρόσωπο, ζώο ή πράγμα ενεργεί ή παθαίνει ή βρίσκεται σε μια κατάσταση.

Κοίτα, πόσα πράγματα πρέπει να ξέρεις για τα ρήματα!

■ Βάλε τα ρήματα της παρένθεσης στις παρακάτω προτάσεις, όπως στο παράδειγμα:

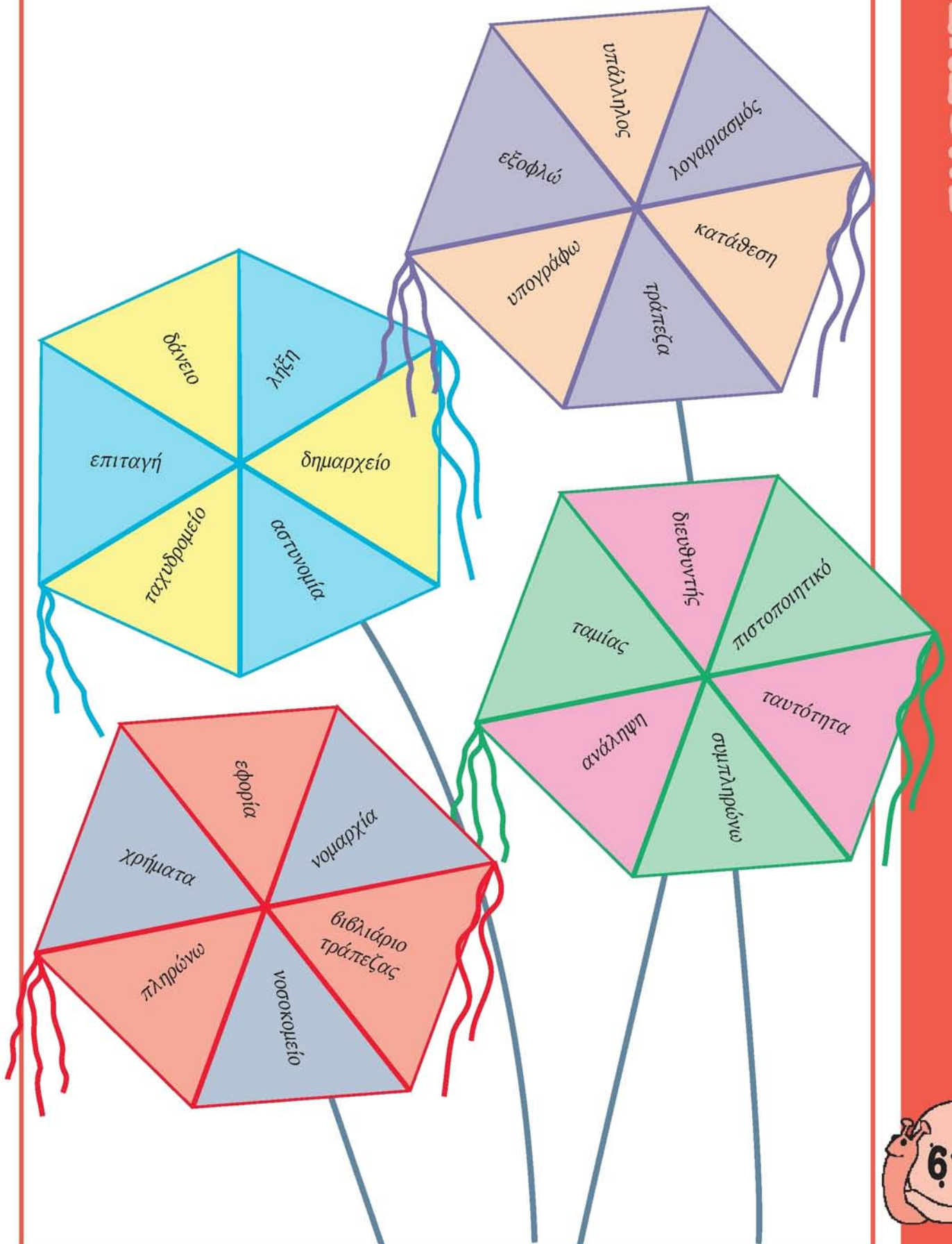
(*αρέσει, είναι, ~~πηγαίνω~~, προσέχουν, Έρχεται, αρχίζει, χτυπά, λερώνομαι, μπαίνουμε*)

Κάθε μέρα πηγαίνω στο σχολείο. Μου _____ να παίζω στην αυλή. Πάντα _____ στο παιχνίδι.

Όταν _____ το κουδούνι _____ στην τάξη. _____ ο δάσκαλος και το μάθημα _____. Κάποια παιδιά δεν _____. Το μυαλό τους _____ στο παιχνίδι.

Λέξεις που πετούν με τους... χαρταετούς

■ Συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις από τους χαρταετούς, όπως στο παράδειγμα:

Σήμερα το πρωί πήγα με τον πατέρα μου σε διάφορες δημόσιες υπηρεσίες. Πήγαμε σε δύο τράπεζες και στο ταχ_____. Φύγαμε από το σπίτι στις οκτώ και μισή και πήγαμε πρώτα στην Εμπορική Τράπεζα. Εκεί πληρώσαμε τους λογ_____ της ΔΕΗ και του ΟΤΕ. Ύστερα πήγαμε στην Εθνική Τ_____ για να πλ_____ το δάν_____.

Στήν Εθνική πάντα υπάρχει πολύς κόσμος. Ευτυχώς υπάρχουν και καρέκλες. Έτσι, καθίσαμε μέχρι να έρθει η σειρά μας. Είχαμε το νούμερο 183. Μετά την Εθνική πήγαμε στο Δημ_____. Ο πατέρας ήθελε να βγάλει ένα πιστ_____ γέννησης για μένα. Όταν βγήκαμε από το Δημαρχείο η ώρα ήταν έντεκα. Έτσι πέρασε η μέρα μας.

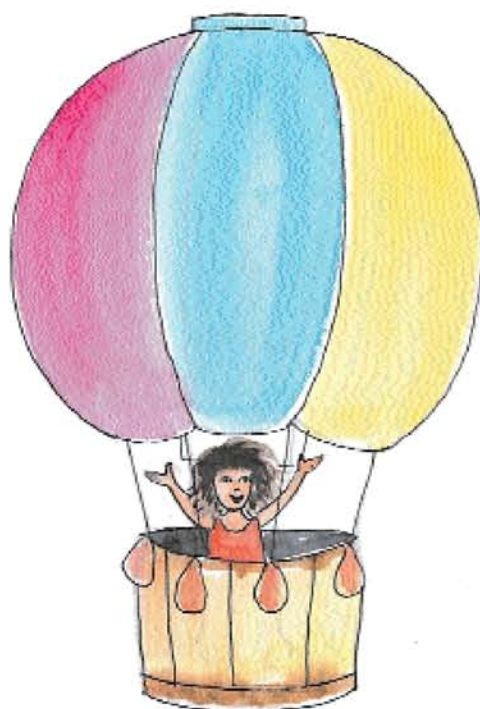

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

Ταξιδεύοντας...

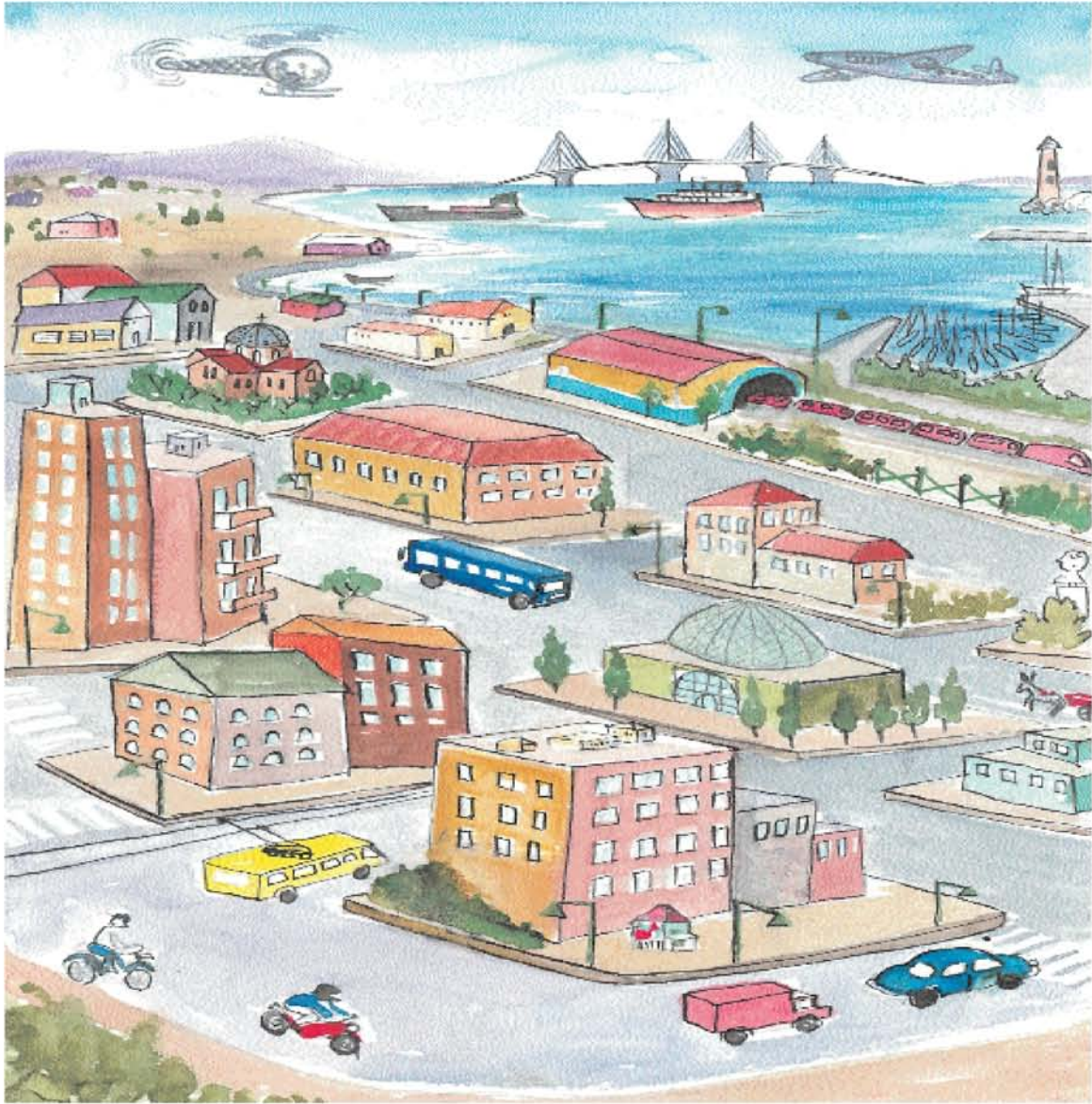
Θέλω να γνωρίσω
νέους τόπους με το
αερόστατό μου.

...Κι εγώ το ίδιο,
αλλά με το
πλοίο μου.

Όταν κοιτάς από ψηλά, μοιάζει ο κόσμος ζωγραφιά

Όπως σε όλα τα παιδιά, έτσι και στον Βαλάντη αρέσει να ταξιδεύει για να γνωρίζει νέους τόπους και ανθρώπους. Όταν δεν έχει σχολείο πηγαίνει ταξίδια με τον πατέρα του, που είναι έμπορος. Σήμερα βρέθηκαν σ' αυτή την πόλη και από ένα ψηλό σημείο τη θαυμάζουν...

Γνωρίζεις ότι υπάρχουν πολλά μέσα για να μετακινούνται οι άνθρωποι από τόπο σε τόπο. Άλλα χρησιμοποιούνται στην ξηρά, άλλα στη θάλασσα και άλλα στον αέρα.

■ Αφού παρατηρήσεις την εικόνα της πόλης, προσπάθησε να πεις ποια μέσα μεταφοράς βλέπεις.

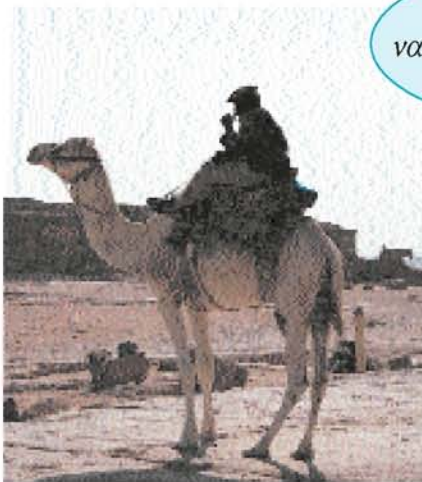
■ Στον παρακάτω πίνακα γράψε σε κάθε ομάδα όσα μέσα μεταφοράς βλέπεις στην εικόνα, όπως στο παράδειγμα:

Μεταφορικά μέσα της ξηράς	Μεταφορικά μέσα της θάλασσας	Μεταφορικά μέσα του αέρα
λεωφορείο		

- Με ποια μέσα από αυτά έχεις ταξιδέψει;
- Ξέρεις άλλα μέσα μεταφοράς που δεν υπάρχουν στην εικόνα της πόλης;
- Για ποιους λόγους μετακινούνται οι άνθρωποι;

Ποιο δρόμο πρέπει να πάρω για να φτάσω στο Ασπροχώρι;

- Να συζητήσετε στην τάξη για καθέναν από τους παραπάνω τρόπους μετακίνησης.
- Να συγκρίνετε τις παραπάνω εικόνες με την εικόνα της σελίδας 64.

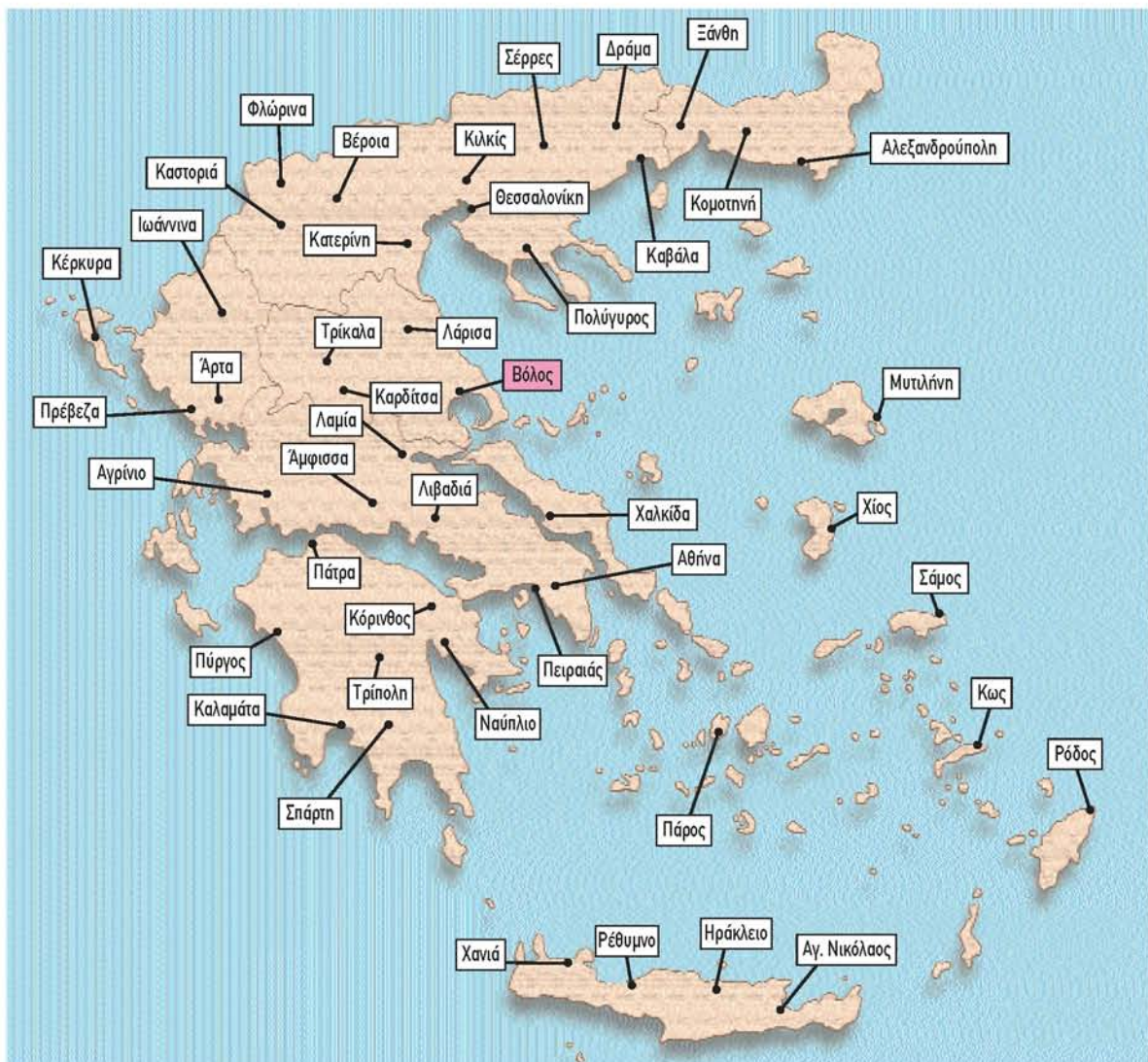
Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα

Ο Βαλάντης και η Ελευθερία ταξιδεύουν σήμερα με τη φαντασία τους σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Ξεκίνησαν από τον **Βόλο** με λεωφορείο, πήγαν στη **Λάρισα**, πέρασαν από την **Κατερίνη** και έφτασαν στη **Θεσσαλονίκη**. Εκεί ξεκουράστηκαν για μια μέρα και πήραν το τρένο για την **Αλεξανδρούπολη**, απ' όπου με αεροπλάνο πέταξαν για την **Αθήνα**. Πήγαν με το μετρό στον **Πειραιά**, αλλά δυσκολεύτηκαν να βρουν στο λιμάνι το καράβι για την Κρήτη. Μετά από δώδεκα ώρες έφτασαν στο **Ηράκλειο**. Το ταξίδι ήταν θαυμάσιο, τους άρεσε πάρα πολύ, έβγαλαν πολλές φωτογραφίες και είχαν πολλά να διηγηθούν...

Βαλάντη, βιάσου, θα χάσουμε το τρένο...

■ Χρωμάτισε τις ταμπελίτσες με τα ονόματα των πόλεων που επισκέφθηκαν τα παιδιά, όπως στο παράδειγμα:

■ Ο Βαλάντης και η Ελευθερία φωτογράρισαν πολλά και ωραία αξιοθέατα από 'κει που περνούσαν. Οι φωτογραφίες θα σε βοηθήσουν να βρεις και να σημειώσεις οριζόντια και κάθετα τις λέξεις του κρυπτόλεξου, όπως στο παράδειγμα:

A	K	P	O	Π	O	Λ	H	Γ	H	Φ	Π
P	Δ	I	H	Υ	P	E	Δ	A	Γ	K	I
Γ	H	O	Υ	P	Λ	Υ	Ψ	N	M	I	Ω
Ω	Δ	Ω	T	Σ	H	K	Θ	Υ	H	Σ	A
Δ	H	H	Ξ	K	Λ	O	P	Υ	K	M	N
P	E	Λ	A	P	I	Σ	A	A	Σ	Φ	N
O	Γ	Ξ	Λ	M	Ω	Φ	A	Ξ	P	A	I
Δ	Ω	Γ	T	Θ	K	Υ	K	Λ	T	P	N
O	K	E	P	K	Υ	P	A	N	H	O	A
Σ	Ψ	Ω	M	Δ	Σ	Γ	B	E	Υ	Σ	K
X	Θ	E	Σ	Σ	A	Λ	O	N	I	K	H
K	N	Ω	Σ	O	Σ	Σ	A	Ξ	H	Σ	O

Η ΚΝΩΣΟΣ
ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Η ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Η ΛΙΜΝΗ ΣΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Η ΓΕΦΥΡΑ
ΣΤΟ ΡΙΟ

Η ΑΡΓΩ
ΣΤΟΝ
ΒΟΛΟ

ΤΟ ΛΙΣΤΟΝ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

Ο ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ
ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΤΟ ΑΛΟΓΟ ΣΤΗ ΛΑΡΙΣΑ

ΤΟ ΕΛΑΦΑΚΙ
ΣΤΗ ΡΟΔΟ

ΑΠΑΧΟΡΗΣΕΙΣ ΤΡΕΝΩΝ

ΑΘΗΝΑ	10:00	12:00	17:10
ΛΙΑΡΙΣΙΑ	6:30	10:20	12:00
ΟΡΕΣΤΙΑΔΑ	5:00	13:10	16:20
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ	6:30	18:30	22:30
ΒΟΛΟΣ	12:20	19:00	23:30
ΤΡΙΚΑΛΙΑ	14:00	19:30	22:20

Ο Βαλάντης και η Ελευθερία βρίσκονται στον σιδηροδρομικό σταθμό της Θεσσαλονίκης.

Θέλουμε δύο εισιτήρια για Αλεξανδρούπολη με το τρένο των 9.

Απλό ή με επιστροφή;

Ο Γιάννης βλέπει τον χάρτη της Ελλάδας και περιγράφει πώς θα ταξιδέψει από τα Γιάννενα στα Χανιά.

Θα πάω με το αεροπλάνο στην Αθήνα και μετά θα πάρω το καράβι για Χανιά.

■ Να συζητήσεις κι εσύ τους τρόπους με τους οποίους μπορείς να ταξιδέψεις από την πόλη ή το χωριό που ζεις στην Αθήνα, τη Θεσσαλονίκη ή σε όποια άλλη πόλη της Ελλάδας θέλεις.

Ο Βαλάντης και η Ελευθερία όταν βρουν ελεύθερο χρόνο σκαρώνουν καινούργια παιχνίδια.

Βαλάντη, ξέρεις πού βρίσκεται μια αποβάθρα; Στο αεροδρόμιο, στο λιμάνι ή στα χωράφια;

Μμμ... Νομίζω ότι βρίσκεται στο λιμάνι.

■ Θέλεις να παίξεις μαζί τους κυκλώνοντας τις σωστές απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις, όπως στο παράδειγμα:

Με τι ταξιδεύουμε στα νησιά;

- α) με το αυτοκίνητο
- β) με το πλοίο
- γ) με το τρένο
- δ) με τα πόδια
- ε) με το αεροπλάνο

Πού βρίσκεται ο διάδρομος προσγείωσης;

- α) στο λιμάνι
- β) στο αεροδρόμιο
- γ) στον σιδηροδρομικό σταθμό
- δ) στον σταθμό λεωφορείων
- ε) στο ελικοδρόμιο

Πού βρίσκονται τα εκδοτήρια εισιτηρίων;

- α) σε δημόσιες υπηρεσίες
- β) σε σχολεία
- γ) σε νοσοκομεία
- δ) σε σταθμούς λεωφορείων, τρένων
- ε) σε αεροδρόμια

Τι οδηγεί ο πιλότος;

- α) τρένο
- β) αεροπλάνο
- γ) καράβι
- δ) αυτοκίνητο
- ε) ελικόπτερο

■ Να βάλεις τις ακόλουθες λέξεις σε σειρά ώστε να δημιουργηθούν σωστές προτάσεις, όπως στο παράδειγμα:

☛ Ο / του / τα / σε / όλα / ταξίδεψε / Νίκος / νησιά / σχεδόν / Αιγαίου.

Ο Νίκος ταξίδεψε σχεδόν σε όλα τα νησιά του Αιγαίου.

☛ νησιά. / Η / έχει / Ελλάδα / αμέτρητα

☛ ορεινά / ταξιδεύεις / Στα / χειμώνα. / χωριά / δύσκολα / τον

☛ φορτηγό./ μου / Ο / οδηγεί / πατέρας / μεγάλο

☛ νησιά / μπορείς / με / πας / να / Στα / πλοίο. / αεροπλάνο/ ή

■ Στις παρακάτω ομάδες λέξεων διάγραψε αυτή που δεν ταιριάζει, όπως στο παράδειγμα:

☛ δρομολόγιο / εισιτήριο / τρένο / σταθμός / ~~σχολείο~~

☛ πιλότος / ρόδα / οδηγός / καπετάνιος / μηχανοδηγός

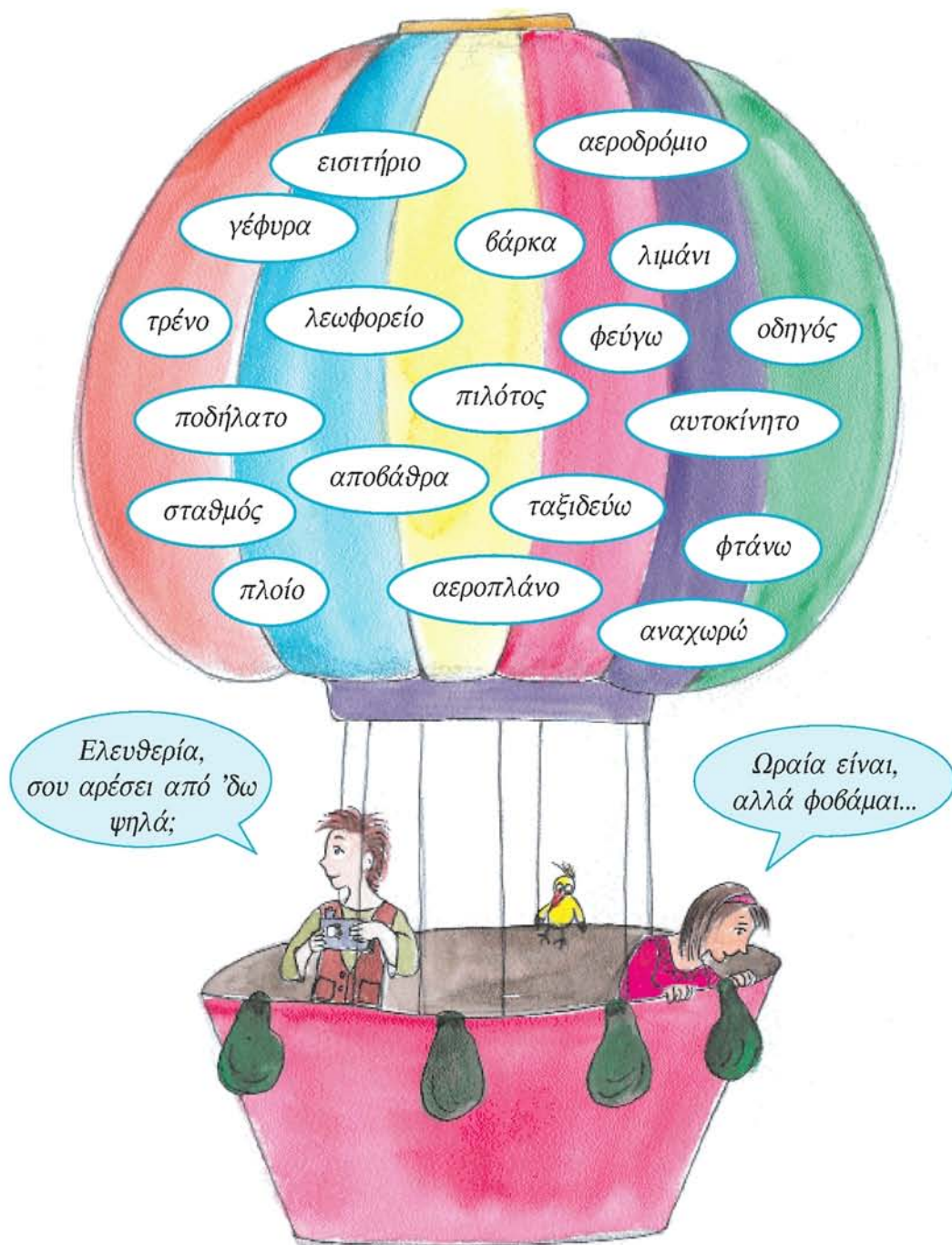
☛ τρένο / καράβι / σταθμός / αεροπλάνο / λεωφορείο

☛ ταξιδεύω / οδηγώ / κυβερνώ / πετάω / οργάνω

☛ ποδήλατο / αεροπλάνο / αυτοκίνητο / φορτηγό / τρένο / πουλί

Οι λέξεις ταξιδεύουν με το αερόστατο

■ Συμπλήρωσε τα κενά με λέξεις από το αερόστατο, όπως στο παράδειγμα:

Το καλοκαίρι οι άνθρωποι ταξιδεύουν περισσότερο.

Όλα τα λιμ_____, τα αερ_____, οι σταθμοί των

τρ_____ και των λεωφ_____ έχουν πολύ κόσμο.

Οι επιβάτες φτ_____ στους στ_____ στην ώρα τους, για να βγάλουν εισ_____ νωρίς.

■ Και τώρα διάβασε δυο πολύ ενδιαφέρουσες πληροφορίες για τα μέσα συγκοινωνίας.

Ένα αεροπλάνο μεγάλο όσο και μια μύγα

Το μικρότερο αεροσκάφος που πέταξε κινούμενο από αλογόμυγα σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε στην Αμερική από τον εντομολόγο Ντον Έμμια από το Σιάτλ στις 24 Ιουλίου 1979. Αυτό το αεροπλανάκι πέταξε όλα κι όλα 5 λεπτά.

Το μεγαλύτερο πλοίο του κόσμου

Το μεγαλύτερο πλοίο του κόσμου ήταν το αγγλικό υπερωκεάνειο «Βασίλισσα Ελισάβετ», ανήκε στο στόλο της ναυτιλιακής εταιρείας Γκούναρντ και ήταν το μεγαλύτερο επιβατικό πλοίο που κατασκευάστηκε. Είχε μήκος 314 μ. και πλάτος 36 μ. Η τελευταία μεταφορά επιβατών έγινε στις 15 Νοεμβρίου 1968.

(Από το βιβλίο «Τα παράξενα και τα ρεκόρ του κόσμου GUINNESS»).

Ασ' τη βάρκα...

Ασ' τη βάρκα στο κύμα,
όπου θέλει να τρέχει
ας ορίζει τ' αέρι τιμόνι, πανί,
τα φτερά άπλωσε πλέρια,
άκρη ο κόσμος δεν έχει,
είναι πιο όμορφοι
οι άγνωροι πάντα γιαλοί·
η ζωή μια δροσιά είναι,
ένα κύμα·
ας το φέρει όπου θέλει τ' αέρι,
όπου ξέρει τ' αέρι.

Κωνσταντίνος Χατζόπουλος

ΕΝΟΤΗΤΑ 7

Να μας ζήσουν...

Ο Κώστας και η Σοφία παντρεύονται

Η νύφη κι ο γαμπρός

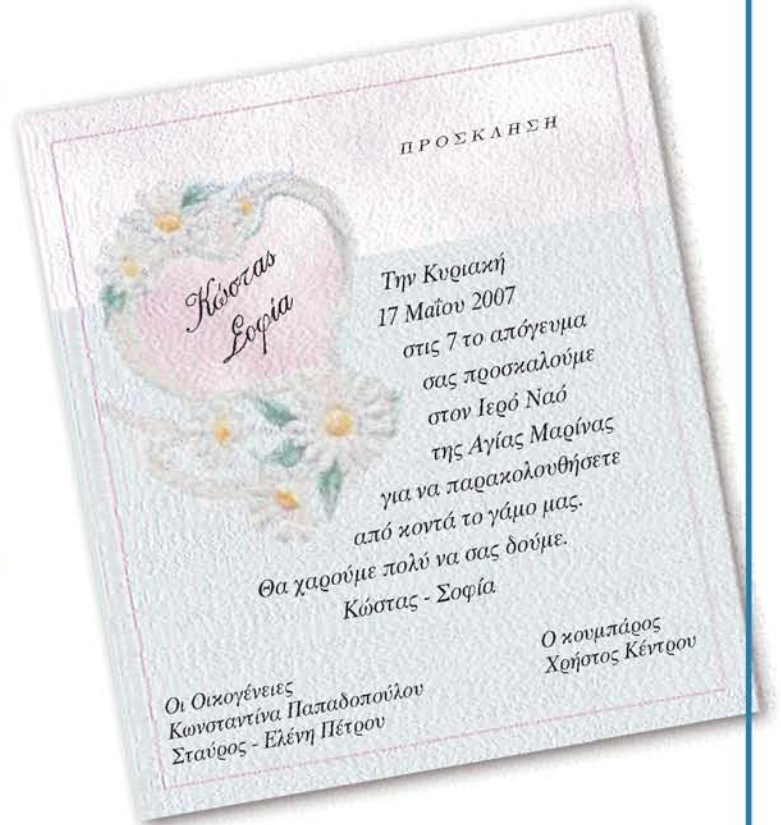
Το νυφικό

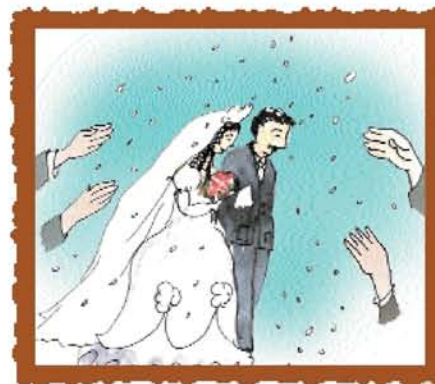
Οι καλεσμένοι

Οι βέρες

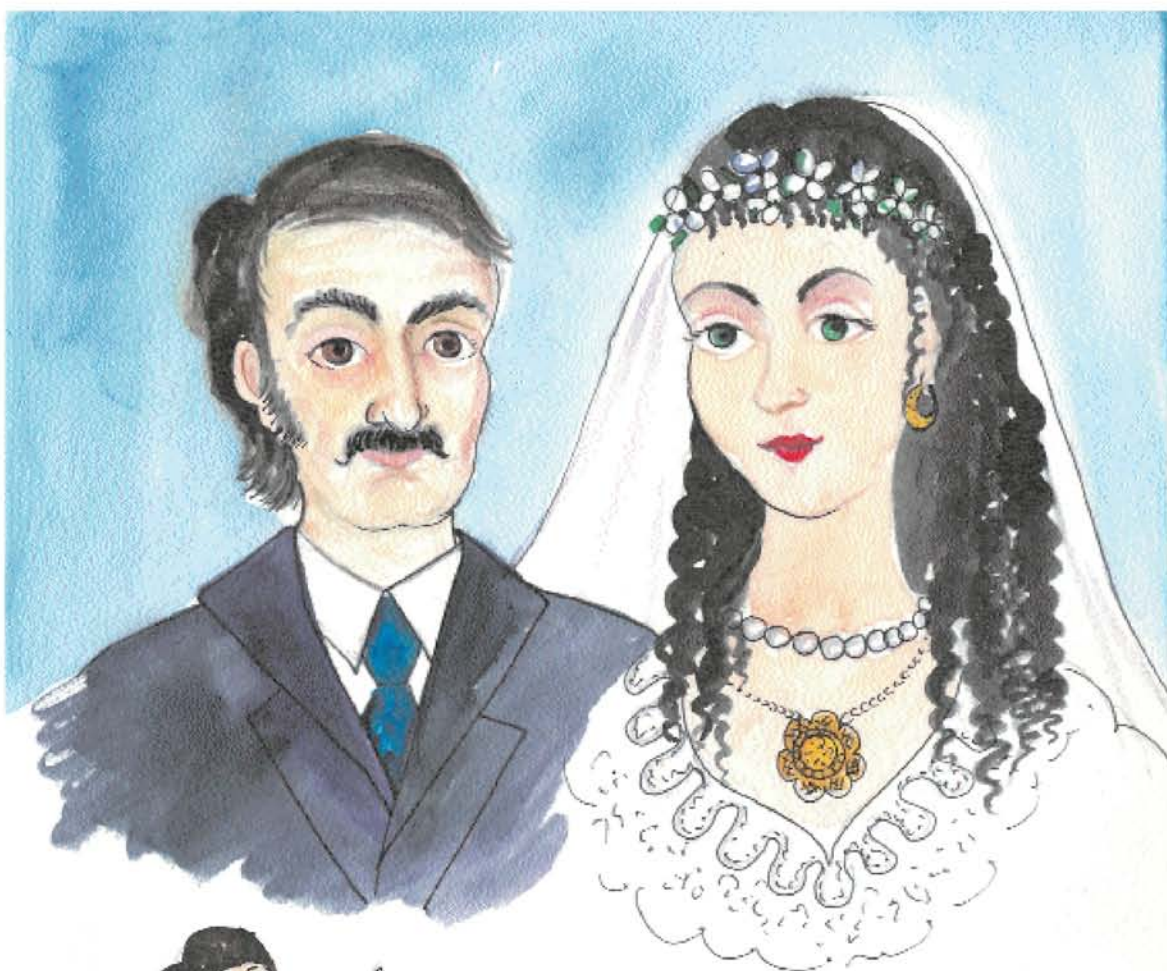
«Κοίτα το σπίτι,
μην κοιτάς τη γυναίκα»
(Τσιγγάνικη παροιμία)

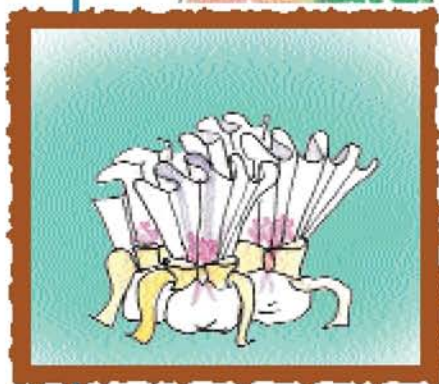
Το ρύζι

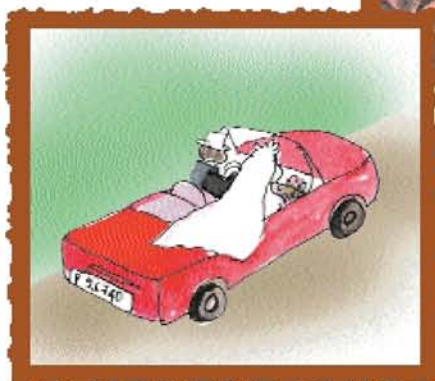
Το γεύμα

Να η νύφη κι ο γαμπρός.
 Η νύφη είναι η ξαδέλφη μου, η Σοφία.
 Τον γαμπρό τον λένε Κώστα.

Οι μπομπονιέρες

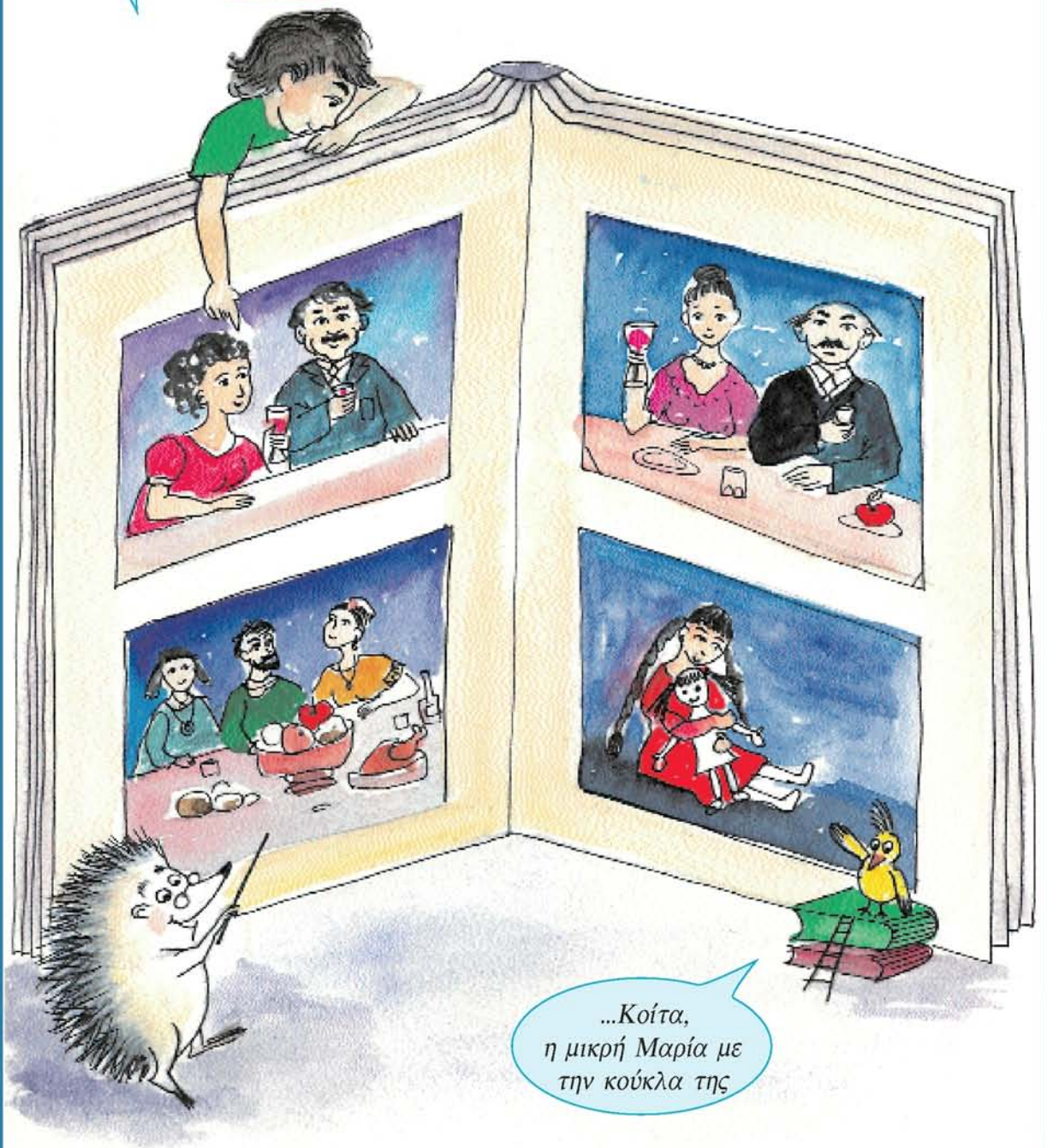
Το γαμήλιο ταξίδι

Ο μήνας του μέλιτος

Εδώ, αριστερά είναι ο θείος μου Βαλάντης και η θεία μου Μαρία. Ο θείος Βαλάντης είναι αδελφός του μπαμπά.

...και δίπλα είναι οι κουμπάροι που στεφάνωσαν το ζευγάρι.

...Κοίτα, η μικρή Μαρία με την κούκλα της

Να, όλη μου η οικογένεια γλεντάει μετά τον γάμο. Μας έφεραν πολλά και νόστιμα φαγητά, φρούτα και πολλά πολλά γλυκά.

Μετά το γάμο, γλέντι και χορός...

Το γλέντι
άναψε.
Η νύφη
σέρνει
τον χορό...

όλοι χορεύουν....

και τα παιδιά μαζί.

Κορίτσια με μαύρα μάτια αρχίζουν το χορό
Και οι φλόγες από τους πυρσούς ρίχνουν κόκκινο φως.
Ηχεί η κιθάρα, το ντέφι χτυπά
Και ο χορός αγριεύει και σαν κύμα πάει πέρα δώθε.

(ελεύθερη προσαρμογή στα ελληνικά.
Στίχοι: Εμάνουελ Γκάιμπελ, Μουσική: Ρόμπερτ Σούμαν)

Όταν κάνουν οι Τσιγγάνοι γάμο
Ακούγονται κιθάρες.
Όταν κάνουν οι Τσιγγάνοι γάμο
Ακούγεται παντού μουσική.
Οι Τσιγγάνοι ήρθαν
Από μακρινό ταξίδι
Για να γιορτάσουν τη μεγάλη γιορτή
Με τη νέα ευτυχία.

Γύφτισσες ήρθανε ντυμένες
φантаχτερά γιορτής φουστάνια,
γύφτισσες ήρθαν και κρεμάνε
χοντρά γυαλιστερά γιορντάνια,
με κόκκινα φορέματα ήρθαν,
με κίτρινα μακριά μαντλήλια
...
ντέφια χτυπάνε και κουδούνια,
και κύκλους πλέκουν και χορεύουν
και τραγουδάν το Μάη το Μάη
κι αναμεσό τους αρχινάει,
ξεχωρισμένη από τις άλλες,
τρικυμισμένο ένα χορό,
λυγιέται, σέρνεται, πετάει,
κορίτσι δεκαοχτώ χρονώ
στο μανιωμένο το χορό,
και του χορού
βασίλισσα είναι,
...
η γυφτοπούλα, η μαγιοπούλα!

(Κ. Παλαμάς.

Ο Δωδεκάλογος του Γύφτου)

(Ρεφρέν)

Ω, τι υπέροχα
Ω, τι ωραία
Από την πολύχρωμη άμαξα
Τον κόσμο να βλέπεις.
Ω, τι υπέροχα
Ω, τι ωραία.
Τσιγγάνικη άμαξα
μη σταματάς ποτέ.

(Γερμανικό τραγούδι του Χανς Μπλουμ.
Ελεύθερη προσαρμογή στα ελληνικά)

Γεια σου, καημένη Μπαταριά,
τρανός ειν' ο καημός μου,
και πιο τρανός εσύ
με το βιολί σου ξύπνησες
τη λεβεντιά του κόσμου,
κι η Ρωμιοσύνη, μια φωτιά,
μες στο βιολί σου ζει.

(Κ. Παλαμάς.

Του βιολιτζή του Μπαταριά το εγκώμιο)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

● Ενότητα 1:	
Το σχολείο μου	3
● Ενότητα 2:	
Ο χρόνος κυλάει	19
● Ενότητα 3:	
Η οικογένειά μου.....	31
● Ενότητα 4:	
Πάμε για δουλειά	41
● Ενότητα 5:	
Πάμε να πληρώσουμε λογαριασμούς;	51
● Ενότητα 6:	
Ταξιδεύοντας	63
● Ενότητα 7:	
Να μας ζήσουν	73

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης